

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKEG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 1. augusta 1929.

Broj 15.

Vanredna sednica predsedništva Saveza Slovensko Sokolstvo u Poznanju.

Sednica predsedništva održana je 1. jula t. g. u Poznanju pod predsedništvom br. A. Zamojskog, zam. staroste Saveza.

Prisutni braća: Zamojski (SPS); Gangl, Dr. Murnik (JSS); Todt, Dr. Vergun (SRS); Štěpánek, A. Heller i Havel (ČOS).

Opravdani braća: Dr. Scheiner, Dr. K. Heller, Krejčí, Mašek (ČOS); Paunović (JSS) i Fazanović (SPS).

Na želju opravdanih delegata za ČOS sednica je proglašena za vanrednu.

Prijem Junaka: Br. tajnik izveštava, da se nalazi pitanje glede primanja Bugara stalno još u istom stanju. Do sada nije došla još nikakva obavest o tome, kako namerava »Junak« udovoljiti uslovima, koje mu je stavio Savez Slovensko Sokolstvo.

Brat predsednik izveštava, da je Poljsko Sokolstvo pozvalo Junake na svoj slet. — Brat Dr. Vergun tumači želju Junaka, koja mu je bila izražena prilikom poslednjeg boravka u Bugarskoj, da bi se im verovalo, da žete iskreno i zajedno s nama. Promenu imena predložili su glavnim skupštinama župa a o uspehu glasanja izveštice nas u Plznu.

Promena pravila SS: Brat tajnik je izveštio o promeni pravila, koja je bila potvrđena ad cirkulandum, a sastoji se u tome:

1. § 3. glasiće se u buduće: Organ saveza su: glavna skupština, predsedništvo i načelnštvo.

2. § 5. U odlomku drugom briše se reč »priprema sveslovenske sletove«, a mesto toga stajće »odlučuje o predlozima načelnštva za sveslovenske sletove«.

3. Kao odlomak 3. § 5. prenosi se odlomak 1. § 6.

4. § 6. imaće od sada samo jedan odlomak, koji će glasi: »Telovežbačkim stvarima upravlja načelnštvo Saveza. Sastoji se iz zastupnika poslatih od načelnštva svih sokolskih centrala, u koliko su članovi saveza. Broj zastupnika određuje pravilnik načelnštva. Predsednik načelnštva (načelnik saveza) ili njegov zamenik prisustvuje sednicama predsedništva saveza kao punopravni njegov član.« — Sednica uzima tu promenu do znanja.

Pravilnik načelnštva: Pravilnik načelnštva, kakav je bio predložen pojedinim savezima, bio je pismeno potvrđen sa dodatkom o odlomku 8. »To tumačenje dobiva važnost s potvrdom predsedništva Saveza.« — I potvrđuje ovaj pravilnik uzima sednica do znanja.

Jedinstvena statistika: Bratu tajniku se nalaze, da do naredne sednice pripremi naert za jedinstvenu statistiku člansku i statistiku telovežbačku.

Pravilnik o stvarnim i prelaznim nagradama: Načelnštvu saveza ustupljeno je pitanje donošenja pravila o podeli stvarnih i prelaznih nagrada takmičarima i takmičarkama.

Pravilnik prelazne nagrade brata A. Zamojskog: Načelnštvu se nalaze, da podastre naert za pravilnik prelazne nagrade koju je savezu »Slovensko Sokolstvo« darovao starosta br. Zamojski g. 1926.

Brat tajnik kao zastupnik ČOS podaje naert njenog principielnog zaključka: Naert ČOS. Učestvovanje pojedinih sav. za ili u njemu organizovanih jedinica na kakvim bilo svečanostima, koje se održavaju na području drugog saveza organizovanog u Slovenskom Sokolstvu može se izvršiti samo s privolom domaćeg saveza.

Taj naert predložio se pojedinim članovima — savezima pismeno.

Predlog za odlučje Slovenskog Sokolstva: Brat tajnik predlaže, da bi se uz saradnju umetnika svih naroda zastupljenih u savezu priredilo naročito odlikovanje (plaketa ili kolajna) s kojim bi se savez odužio pojedincima za vanredne zasluge na zajedničkom radu, kod provadanja sletova i slično.

Ustupa se jednako pismenim putem pojedinim savezima.

Slet JSS u Beogradu 1930. Utakmice SS: Brat Gangl predlaže naert za učestvovanje svih članova saveza na sletu Jugoslovenskog Sokolstva u Beogradu g. 1930. i na priredbi slovenske stafete te takmičenjima za prvenstvo SS pojedina i pojedinki. — Jednoglasi primljeno.

Pozdravi: Zaključeno je, da se pošlju brzojavni pozdravi br. Dr. Scheineru, starosti ČOS; br. Dr. Vaničku, načelniku ČOS i br. Dr. Czarniku u Lvovu.

Zahvalni brzojavi: Nadalje zahvalni brzojavi kralju SHS Aleksandru I, prezidentu republike francuske Doumergu i prezidentu republike Čehoslovačke T. G. Masaryku, za naklonost i počast iskazanu darivanjem nagrada za takmičenja na sletu.

S. stri. Jadvigi Zamojski zaključuje se čestitka na priredbi sletske scene »Venčanje Visle s Baltikom«.

Naert SRS z. g.: Brat Todt predlaže, da bi se omogućilo ruskom Sokolstvu osnivanje vlastitih društava na području drugih saveza s obzirom na njegove privremene vanredne prilike i potrebe. — Ustupa se u uvažnje svim bratskim savezima.

Proglas. Iza toga bio je odobren sledeći proglas: Prilikom desetogodišnjice potpisa versailskog ugovora, čije plemenite težnje za samoodređenjem i samostalnošću slovenskih naroda se slovenski narodi sećaju s poštovanjem, izriče predsedništvo Slovenskog Sokolstva

stava junačkoj armadi francuskoj napore i ratničkim armadama entente s njihovom vodom večne uspome maršalom Fochom kao i tvorcu 14 tačaka mira Wilsonu, velikom prezidentu Udruženih država, izraze zahvalnosti i uverenja, da će njihova požrtvovna dela za dobrobit ljudstva biti sačuvana u uspomeni sokolskog bratstva.

Zahvale. Predsedništvo Saveza Slovensko Sokolstvo izriče zahvalu:

1. braći Čehoslovcima za izgradnje slovenske sokolske škole i tečaja, koji su pristupačni svim Sokolima i Sokolicima s kojima sokolsko delo napreduje i sokolske telovežbačke metode postaju jedinstvene.

2. braći Jugoslovcima za neizmerno delo Sokola koji ide k cilju ujedinjenja Južnih Slovena u jedan veliki narod jugoslovenski čime daje primer podređivanja višim idejama.

3. braći Poljacima za zastupanje Slovenskog Sokolstva spram inostranstva; a) s učestvovanjem na sprovodu maršala Focha večne uspome 27. marta t. g.; b) polaganjem palme na grob Nezanog junaka američke armade u Arlingtonu; c) polaganjem venca na grob Nezanog junaka u Parizu prilikom 10godišnjice potpisa primirja svetskog rata; d) za učestvovanje na priredbi slovenske sokolske akademije u Parizu 9. maja t. g.

4. braći Rusima u emigraciji priznanje za tiho i udiviljenja vredno delo za napredak u telesnom vaspitanju pod teškim uslovima uz želju, da bi svoje sokolsko delo preneli u vlastitu zemlju za napredak svoga naroda.

Predsedništvo SS šalje najsrdačnije priznanje priredivačima VII. sokolskog sleta poljskog u Poznanju uz učestvovanje saveza udruženih u Slovenskom Sokolstvu sa starostom br. A. Zamojskim, načelnikom J. Fazanovićem, načelnikom J. Zamojskom na čelu, kao i protektoratu VII. sleta g. Cirilu Ratajskome, gradonačelniku stolnog grada Poznanja.

Predsedništvo Slovenskog Sokolstva izriče VII. sletu sokolskom u Poznanju uz učestvovanje saveza udruženih u Slovenskom Sokolstvu priznanje za: a) izvršeno delo i napredak na polju telesnog vaspitanja i kulture; b) za utvrđenje bratske veze među pojedinim slovenskim narodima k čemu je doprinelo zajedničko upoznavanje i zajedničko nastupanje na sletu, kao i alegorička scena »Venčanje Visle s Baltikom« k čijem ostvaranju su doprineli svoj deo Sokoli pobratimskih naroda; c) za to, da je pozivom reprezent. nata tudih naroda pružio priliku, da bi videli razvitak sokolskog dela te se uverili o rezultatima i opsegu slovenskog sokolskog vaspitanja kao naročito delo slovenske kulture.

Zbor Sokolstva na Glavnom trgu u Plznu 7. jula 1929.

stupi i posreći dokaz istine, da je Sokolstvo u više prilika tako nastupalo i očigledno pokazalo, da deluje obratno od gore spomenute resolucije, da izražava javno preziranje spram katoličke vere te ju omalovažava.

Dokaz istine je optuženi nastupio te je naveo neke pojedinačne primere.

Tako je naveo, da su Sokoli za vreme službu božje išli sa bučnom glazbom pokraj crkve u Murskoj Soboti i da su time smetali pobožnu sabranost prisutnih vernika. Prvostepeni sud pa je utvrdio na temelju iskaza mnogobrojnih svedoka, da su domaći Sokoli doista išli s glazbom za vreme službu božje pokraj crkve na stanicu k dočeku gostiju, kao što je to običaj te se s gostovima i sviračom glazbom opet vraćali pokraj crkve. Nije pak utvrdio, da su hteli Sokoli s time demonstrirati protiv crkve, da su imali nameru omalovažavati je ili smetati službu božju, a nije bilo ni utvrđeno, da bi se bio tko između vernika zgrazao nad time.

Nadalje je naveo optuženi, da je bila opravdana njegova kritika glede ponašanja nekih Sokola za vreme mise, prilikom sprovoda sokolskog staroste u Ljutomeru. I u ovom primeru je prvostepeni sud utvrdio na temelju svedočenja brojnih svedoka, da su se Sokoli ponašali za vreme mise dostojno i pristojno i da jedini svedok Ferik Miloš, koji za one Sokole koliko ih je video kroz prozor sakristije, govori drukčije, kaže, da ne može tvrditi, da su Sokoli s time na kakav način hteli sramotiti crkveni obred.

U dokaz istine svojih predbacivanja naveo je optuženi i to, da idu Sokoli kod sprovoda bez potrebe pred križem barem u Kranjskoj, dok idu u Štajerskoj iza križa; ko hoće iskazati križu dužno poštovanje, neka ide za njim a ne pred njim. — Pa i u tom smeru je po prvostepenom sudu utvrđeno, da po svedočenju dr. V. Murnika u tome nema protuverške tendencije, nego da je to uređeno samo iz tehničkih razloga; da po svedočenju dr. P. Pestotnika to odgovara programatskom načelu, da Sokolstvo poštuje svaku veru i da se radi konačno u pogledu rasporeda pogrebne povorke sa svim o krajevima i lokalnim običajima, na nju utvrđeno da su Sokoli hteli s mestom pred križem pokazati svoje omalovažavanje križa, ili omalovažavanje vere.

Optuženi naveo je i to, da su se Sokoli trudili, da bi iz škola uklonili črščanski pozdrav »Hvaljen Isus« te ga nadoknadili sa sokolskim pozdravom »Zdravo!« ili kakvim drugim verskim pozdravom. I u tom pravcu je utvrđeno, da je učiteljski zbor na dvim školama na sednicama savetovao se i zaključivao o načinu pozdrava a to gledom na krajevne prilike, da pak nije imalo svrhe, ukloniti katolički pozdrav radi toga, jer je katolički. Utvrđeno je dapače, da je u Murskoj Soboti zastupnik katoličke crkve konačno sam predlagao, da se u školi namo-mesti s obzirom na naročite krajevne prilike taj pozdrav s pozdravom »Dobar dan«. Nipošto pak nije utvrđeno, da su pojedini članovi učiteljskog zbora kao Sokoli nastupili protiv spomenutog pozdrava.

Što se konačno tiče predbacivanja »koritarstva« Sokolstvu, treba spomenuti, da iz spisa proizlazi, da optuženi glede tih predbacivanja nije ni nastupio dokaz istine. Glede predbacivanja »Sokrivde na demonstraciji u Prekmurju« izvodi ništova pritužba, da se u tom pogledu predbacuje prekomurskim zvaničnicima sokolski duh, da ne vrše svojih verskih dužnosti, što da slabo utiče na duboko pobožno prekomursko ljudstvo i čak podkopava njegov moral. Pritužba dakle sama priznaje, da se radi o nesavesnom izvršavanju verskih dužnosti sa strane pojedinih članova Sokola u Prekomurju, što se ali ne može općenito preneti i predbacivati Sokolstvu udruženom u JSS, kao takvom.

Skladno s prvostepenim sudom je prema tome i kasacijski sud vezan i u tom pogledu na stvarno nalaze prvostepenog suda, pravnog mnjenja, da dokaz istine optuženome nije uspio u jednom pravcu, da je dakle optuženi s inkriminovanim članicama objavio o Sokolstvu u Jugoslovenskom Sokolskom Savezu, nešto neistinita, što bi moglo škoditi njegovom dobrom imenu i društvenom ugledu.

Prvostepeni sud se radi toga sa svojim krivdorekom nije ogrešio o ni jedan od ništovnih razloga, te je trebalo radi toga ništovno zaobi optuženoga odreći svaki uspeh.

Kasacijski sud pa je udovoljio delimično prizivu optuženoga protiv osude o kazni i snizio kaznu zatvora na 8 dana zatvora sa svim olakotnim okolnostima u smislu čl. 92. zakona o štampi, dok je ostala osuda u ostalim odlukama nepromenjena. Smatrao je naime za olakotno, da je optuženi radio očito ne toliko iz vlastite inicijative, nego pod uplivom s druge strane. Optuženi se je naime branio, da je izdavač lista župnik Klekl uredniku naručio, što i kako da piše.

(Nastavak na str. 2. stupcu IV.)

Zanimljiva osuda stola sedmorice u Zagrebu.

Kao što smo već u svoje vreme izvestili, bio je radi tužbe Jugoslovenskog Sokolskog Saveza urednik tjednika »Novine«, koji izlazi u Murskoj Soboti osuđen radi klevete, koju je skrivio u člancima »Sokoli prej spoznaju veru?« »Običinske pritužbe proti reviziji agrarnih objektova« i »Odgovore« na 6 sedmica zatvora, Din 3000 novčane kazne, Din 3000 materijalne oštete, na povratka troškova kaznenog postupka i na izvršenje kazne. — Protiv te osude uložio je urednik Jerić ništovnu žalbu, koja je bila u nekim tačkama već u nejavnoj sednici u ostalim pak na javnoj raspravi 8. maja o. g. odbijena. Kod rasprave zastupao je JSS br. dr. Fran Kandare, optuženog pak dr. Janko Brejc, koji je upirao svojoj ništovnoj žalbi na to, tobože da JSS nije bio uređan i da nije legitimiran za tužbu, uostalom pak, da predbacivanja za JSS nisu vredajuća.

Budući su razlozi osude glede tužbene legitimacije JSS vrlo važni i za druge slične slučajeve, a u ostalom pak razlozi osude poučni su i za druge naše klevetnike, objavljujemo ih doslovno:

Razlozi:

K I. Ništovna žalba utvrđuje brojčano ništovne razloge po t. 4, 7 i 8 i 9 a i 9 c § 281. kpr. U koliko utvrđuje ništovne razloge po t. 4, 7 i 8 § 281. kpr. bila je u nejavnoj sednici odbijena po § 4. br. 2. zakona od 31. decembra 1877., br. 3. drž. zak. za godinu 1878.

Na kasacijskoj raspravi izvodili su se ništovni razlozi po t. 9 a i 9 c

§ 281. kpr. Ali ništovnoj pritužbi ni u tom smeru nije priznat uspeh.

Ništovni razlog po t. 9. c § 281. kpr. utvrđuje ništovna pritužba, tobože, da je prvostepeni sud po krivdi priznao Jugoslovenskom Sokolskom Savezu tužbenu legitimaciju. Jer JSS u nijednom između inkriminovanih članaka nije imenovan, a nije označen ni na drugi način, jasno pak pogotovo ne, za onoga na koga se odnose inkriminovana predbacivanja; inkriminovana predbacivanja ni u celini, a ni u pojedinih ne lete na JSS već samo na pojedine Sokole.

A ništovnoj pritužbi ne može se udovoljiti.

Naglasiti treba, da nije uzeto u obzir to, što je optuženi mogučeo hteti izraziti, a u napisu nije se dovoljno jasno izrazio; već je merodavan opšti utisak članaka u celosti na poprečnog čitaoca i taj utisak je bez dvojbe taj, da se odnose inkriminovana predbacivanja na Jugoslovensko Sokolstvo uopšte a ne na pojedine župe, pojedina društva ili samo na pojedine članove Sokole, koji se u člancima ni ne spominju. Po svojim stvarnim nalazima, na koje je kasacijski sud vezan (§§ 258., 288./3. kpr.), je prvostepeni sud gledom na to pravilno priznao pravo do tužbe Jugoslovenskom Sokolskom Savezu, koji je po § 1. i 9. pravila JSS § 5. i 6. pravila sokolskih društava te § 3. slovo h) pravila sokolskih župa vrhovna instanca za sve Sokole u pitanjima članstva, koji je dakle opravdan zastupati čitavu organizaciju i nastupati kao njen branioc, kada su

napadani upereni spram nje, spram celokupnog Sokolstva, koje je udruženo u njemu.

U tom smeru ništovni razlog po § 9. c § 281. kpr. dakle nije podan.

Ništovni razlog po t. 9. a § 281. kpr. postavlja ništovna pritužba, tobože, da inkriminovani članci ne sadrže ništa, što bi bilo kažnjivo po zakonu o štampi, članci da uopšte nisu osramočujuć; u koliko bi se pak mogučeo moglo reći da su, da je za to doprinesen dokaz istine.

A ništovna pritužba ni u tome nema pravo.

Kako proizlazi iz inkriminovanih članaka njihove skupnosti i u vezi s time što se je neposredno pre dogodilo i jer se prvi inkriminovani članak izričito poziva na predbacivanje bez versva Sokolstvu, koje je opozvano u prijašnjem broju »Novine«, tobože, da je neosnovano, predbacuje se Sokolstvu u biti sledeće:

JSS je proglasio u zagrebačkoj resoluciji godine 1924. veru za najintimniji i najsvetiji deo unutarnjeg života svakog pojedinca te se izrekao, da taj bitni deo čovečjeg svetskog nazora Jugoslovensko Sokolstvo čeni i poštuje. Ali stvarno u praktičnom životu da se Jugoslovensko Sokolstvo toga načeta ne drži. Ne drži da se dakle svoje vlastite resolucije, u kojoj pak ima zagovor pred sudom t. j. čime dokazuje, da njegov izrečeno načelo nije bezversko ni protuverško.

Takva predbacivanja bez dvojbe su vredajuća. Nekažnjavanje takvih predbacivanja se postigne, ako se na-

SLOVENSKO SOKOLSTVO

DR. FRAN ILEŠIĆ (Ljubljana):

Jugoslovenski Sokoli u Poljskoj.

God. 1929. imaće za Sokolstvo, osobito sa ostvarenje slovenske tačke njegove ideologije istorijsko značenje. Prvi put je Jugoslovenski Sokol u velikom broju poletao u Poljsku; tako mnogobrojno, kao što ove godine Sokoli Jugoslovenski uopšte još nikada nisu učestvovali u nijednoj priredbi u Poljskoj. I to je dobar znak, znak slovenskog napretka. U Čehoslovačkoj naši se Sokoli već dobro orijentiraju; metodički je razumljivo, da smo se upućivali najpre u Čehoslovačku, ali načelno je Poljska centralna slovenska tačka. I s njom su se naši Sokoli ove godine prvi put približe upoznali. U tomu je istorijska važnost god. 1929. Njegovo Veličanstvo naš kralj Aleksandar dobro je razabrao važnost

od ranijih vremena mnogo opće. Sa poljskim se jezikom istom pravi početak; drago mi je bilo, da sam na putu iz Varšave mogao konstatirati, kako su mnogi Sokoli i Sokolice u kratko vreme osvojili najpotrebnije poljske izraze te izjavljivali, da im se već otvara uho za poljski jezik. Samo napred!

Mogla bi mi zavreti krv, da sam čuo, da slovenski Sokol sa slovenskim Sokolom razgovara nemački...

Priprema za saradivanje na jednom sletu u Poljskoj je i — uputa u poljski jezik.

Bilo ih je, koji su govorili: »Meni se čini, da je Poznanj lepši nego Varšava.« Ja na to: »Imadu dve lepote; jedna je lepota pravilnih formi i spo-

svežeg sveća našu zastavu i nestane u publici! I jedna druga gospoda učini isto!

Bio je to spontani izraz osećanja! I te i takve spontanosti u izrazu osećanja ima u Poljskoj mnogo. Spontano, ali tiho, nekako stidljivo — a takva je prava ljubav! Jer dublja ljubav nije u uličnim glasnim manifestacijama nego u — »kamrici« srea i kod domaćeg ognjišta.

Kad je starosta br. Gangl govorio nad grobom Nezanog junaka, jednoj su se gospodi rosile oči sve to više i više...

Bili smo u Varšavi, u zemlji, gde je Slovenstvo autohtono (koliko se o tome uopšte može govoriti) te se i kasnije najmanje pomešalo sa tuđim elementima. Čisto Slovenstvo spontano izražava svoje osećaje.

A dojmovi? Kad smo se tako vozili, čuo sam ne jedan preneljen sud, sitničavu kritiku. Mudrost i pravednost traže, da jednu pojavu ne generaliziram u opšti sud, a iziskuju i to, da pojavama tražim pravi uzrok, konačno, da se pitam, nisam li i ja kriv... Čekao sam radoznao, kako će sve to konačno izći. Milo mi je bilo, kad sam od prvorskih sokolskih radnika čuo vanredno povoljan sud o napretku poljskog Sokolstva te se je jedan od najodličnijih naših Sokola ovako izrazio: Poljski Sokol, kakva sam video god. 1925., u poredbi sa današnjim poljskim Sokolstvom je po prilici to, što je kakav seoski pevački zbor u poredbi sa jednom Glazbenom Maticom... Sa onim delom naših Sokola, koji je saradivao kod varšavske sokolske akademije, ostao sam u Varšavi te se iz Varšave vraćao u zagrebačkom vagonu, htelo mi se čuti, sa kakvim se dojmovima vraćaju mladi zagrebački Sokoli i Sokolice, i što sam čuo? Da bi opet hteli »sa profesorom« u Poljsku!

Samo da to ne bi bile mladenačke, sangvinističke izjave, nastale pod dojmom vanredno srdačnog oproštaja, što smo ga doživeli na varšavskoj stanici! Razume se, da je lepo, biti na takvim svečanostima, kakve su u vezi sa velikim sokolskim sletovima, i to kao gost, kojeg slovenski gostitelji pozdravljaju i maza... Ali treba misliti i na prozaičke dane i navraćati u bratsku zemlju kao običan putnik... A nikada mi Sokoli, koji ozbiljno uzimaju slovenstvo, ne smemo biti sitničavi i pakosni kritikastri, nego moramo biti kao hodočasnici, kako bi mogle zrake božanske milosti raspaliti vaše duše te ih ogrejati u dubokoj ljubavi za tu slovensku zemlju za našu Poljsku... u dubokoj ljubavi, koja nije samo trenutna zabava, nego trajno vrela slovenskih činova... Tako sam Vam, sestre i braćo, pisao pred odlazak u Poljsku i tako Vam eto govorim sada, kad smo se vratili...

Ponaša li se Jadviga Zamojska, načelnica poljskog Sokolstva, demokratski ili ne? Ponaša li se dete demokratski, koje pleše i skače i viče te se grli od iskrene radosti? Takvo dete je bila Jadviga tamo na varšavskom kolodvoru pred našim vagonom, kad smo ostavljali poljsku prestolnicu. Ne pita ona, iz kakva si staleža, nego te grli, jer si Sokolica, jer si Jugoslovenka. Držim, da je to — demokracija.

Već 5 godina poznajemo dobro njezina tasta, starostu Poljskog Sokolstva, Adama Zamojskoga. Niko prirodiniji od njega, niko neposredniji u izražaju osećanja, a niko i energičniji, ako ustreba.

(Nastavak s I. str. stupca V.)

jutranjimi vjama pošteno »prebudili«; priznati moram, da se nam je nad vse priljubilo s svojoj ljubavnošaljivoj pravdi, a kljub temu je znal ohraniti lepo disciplinu. Da pri vsej obilni duševni hrani ni bilo prikrajšano telo, je v delovni program bila uvršćena še tudi zvečer po 1 ura telovadbe dnevno, in sicer orodne, ki jo je vodil br. Hora.

Predaleč bi me vedlo, ako bi hotel podati tudi le jedro vsakega izmed številnih predavanj. Zato naj da njih pestovost le slutiti pregleden seznam predavateljev in po njih obravnanih snovi. Predavali so: br. univ. prof. dr. J. B. Kozak — Obča kulturna orijentacija Sokola; br. E. Kliepera — Češko narodno prebujenje in češki narodni program (Dobrovský, Paľacký, Havlíček, Masaryk); br. J. Pelikán — Pouk o govorništvu; br. dr. Hřebík — Sokolstvo od početka do ustanovitve ČOS; življenjski Tyršev in Fügnerjev; br. dr. Pechlát — Tyršev telovadni sestav; br. dr. Russ — Tyršev delo; br. J. Pelikán — Sokolstvo od ustanovitve ČOS do svetovne vojne; br. dr. J. Kudela — Sokolstvo in legije; s. F. Lašovská — Sokolstvo za vojne doma; br. dr. Hřebík — Sokolstvo po svetovni vojni do danes (izvzemši VII. valny sjezd = sabor); VII. valny sjezd sta obravnavala br. Lad. Jandásek (idejni del v 2 predavanjih) in br. J. Pelikán (vprašanje telovadne in organizacijske vsebine); isti brat nam je orisal »Kazvoj sokolskega prosvetnega dela«, kako pa se vrši to delo v društvi, okrožjih in župah, to je prikazal v dveh predavanjih z neštevilnimi praktičnimi migljaji br. dr. Hřebík. S temi snovmi je bil napolnjen prvi teden; ta je bil torej večinoma zgodovinske in idejne vsebine. Mnogo popoldanskih ur je bilo posvečenih tudi govornim vjam pod vodstvom br. J. Pelikána.

Drugi teden je imel sicer tudi nekoliko predavanj zgodovinske vsebine, večinoma pa so se predavatelji pečali s specialnimi stvarmi sokolske prosvete, vzgoje in organizacije. Seznan predavanj je imel takode poslednjo: s. O. Táborská — Zgodovina ženske sokolske telovadbe; br. J. Kraus — Sokolska delavnost na Stoškem; br. A. Skala — Diletantsko gledališče; br. dr. Rus — Lutkovno gledališče; s. B. Stýblová — Čitanje, knjižnice, čitalnice; br. J. Tuhlář — Sokolske zabave kino, godba in petje; Sokolstvo in socialno skrbstvo; br. E. Kliepera — Ljudska vzgoja in ljudskovzgojne organizacije; br. dr. Dosoudil — Skrb za novo članstvo; br. univ. docent K. Vetter — Umetnostna vzgoja u Sokolstvu; br. dr. Veselý — Sokolsko zdravstvo (s posebnim ozirom na mladino); s. B. Stýb-

lová — Vzgoja sokolske dece; br. V. Pergl — Vzgoja sokolskega naraščaja; br. V. Šuman — Sokolske razstave; s. F. Lašovská — Sokolska literatura; br. Vinc. Stěpánek — Današnje stanje sokolske organizacije; Sokolstvo in Slovanstvo; br. Ant. Krejčí — Sokolstvo in druga telesna vzgojna udruženja; Sokolska propaganda m poročevalska služba; br. Fr. Liska — Sokolstvo v manjšinah in za mejami.

S tem pregledom predavanj, kakor je obširen, pa še ni izčrpano vse, kar je nudila šola. Omeniti moram še, da je bil enkrat obvezen obisk gledališča (E. Rosland, Cyrano de Bergerac), da so nam v Tyrševem domu samem, katerega so nam skupno s sokolskim muzejem razkazali 1. julija popoldne, predvajali razne sokolske filme (del filma o zadnjem praškem vsokolskem zletu, letošnja češkoslovaška sokolska ekspedicija v Ameriko in dr.) ter da smo napravili razne ekskurzije: 5. julija popoldne smo izleteli v šároko k spomeniku sok. »pismaka« br. Karola Vaníčka; 7. julija smo šli pod vodstvom br. dr. Hřebíka »Po stopinjah Tyrševih« iz Krivoklada (ogled tega zgodovinskega gradu!) čez Nový Jáchymov, kjer je bil Tyrš v svoji mladosti domači učitelj, in gozdarski hiši »Na Králie«, kjer sta se seznanila Tyrš in Fügner, ter k vili dr. Scheinerjevi na Svaté in potem na vlak v Zdice; 9. julija proti večeru smo si ogledali vzorno urejeno letno telovadišče Sokola na Smíchovu; popoldne 10. julija je bil namenjen letničnemu pregledu Prage in njenih arhitektoničnih znamenitosti; sledecega popoldne nam je br. Jiří Karásek razkazal svojo v Tyrševem domu se nahajajočo in ČOS podarjeno galerijo slik; 11. julija zvečer nas je tajnik Prosvetnega odbora ČOS br. Kříž zapeljal v praškega Sokola, kjer so nam razkazali zanimive spomine, sovisce s Tyršem, Fügnerjem, ustanovitvi in razvojem Sokolstva; 12. julija popoldne smo br. Stěpánku po njegovem predavanju poklonili sopek ter čestitali k 60letnici, nato pa se poklonili manom ustanoviteljev Sokolstva na njihovem grobu na Olšaneh ter smo obenem počastili spomin Sokolov-legionarjev, katerih trupla so bila prepeljana na olšansko pokopališče na njihovih grobovih.

Tako se je približal zadnji dan prosvetne šole ki se je zaključila s popoldnim večerom, katerega so prisostvovali podstarosta ČOS br. Mašek, njen prosvetar br. A. Krejčí, tajnik ČOS br. J. Pelikán in vrsta bratov, ki smo jih imeli priliko spoznati teskom šole, bodisi kot predavatelje ali na kakšen drug način. Obajestransko slovo, tako od strani prirediteljev šole kakor z naše strani je bilo nad vse iskreno; zato je potekel večer zelo animirano in težko, težko smo se razšli z željo: Na svidenje!

Sa čitavom porodicom nas je »žegnao« (teko zovu Poljaci oproštaj) na stanici; bila mu je tamo gospoda, koja je uopšte bila na svima sokolskim priredbama; bila su mu oba sina, Aleksandar i Mihajlo naša sokolska braća, i obe snaha.

Htelo se mi je, kad je voz krenuo, da progovorim te među drugim istaknem velike zasluge porodice Adama Zamojskoga za sokolsku stvar.

I te su zasluge zblijla velike. Ogrornne su već materijalne žrtve, što ih Adam Zamoyski doprinosi za naredak Sokolstva. Njegova Kozlówka, imanje njegovo u zemlji lubelskoj, prava je rasadnica sokolske misli.

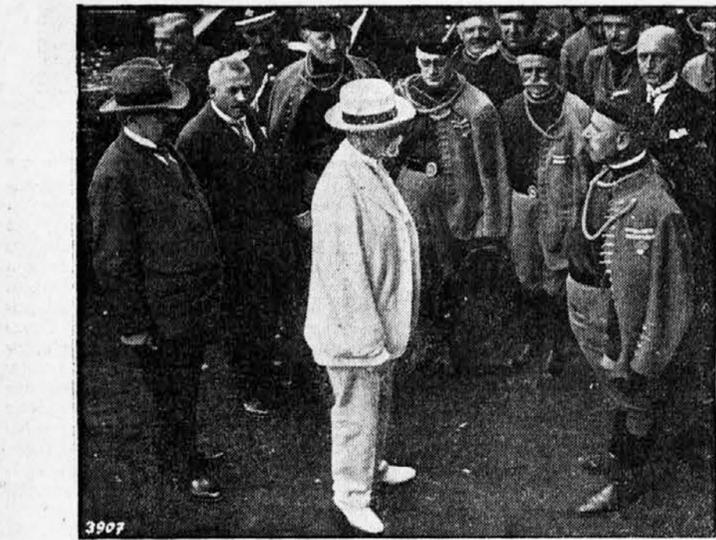
Glazba koja nas je u Poznanju svirala, njegovala, njegova je, glazba sokolska iz Kozlówke.

I taj demokratski, požrtvovni, i za Savez Slovenskih Sokolstva, koji on često reprezentira vrlo zaslužni starosta poljskog Sokolstva je — grof.

Adam Zamoyski je tip staropojiskih magnata sa svima njihovim dobrim stranama.

U velikim tradicijama ima često mnogo lepote.

Naravno, da to neću razumeti onaj, koji drži za znak »demokracije«, ić kroz istorijske dvorane varšavskog Kraljevskog Zamka sa šeširom na glavi...

Zam. staroste br. Mašek pozdravlja prezidenta br. T. G. Masaryka, pre dolaska na stetište u Plznu.

dogadaja te ga ovekovćio plemenittm darom, poklonjenim tom zgodom Poljskom Sokolskom Savezu.

S obzirom na takvu važnost našeg brojnog učestvovanja na poljskom sokolskom sletu čini mi se potrebnio, da Vam, sestre i braćo, uputim nekoliko načelnih primedbi.

Kao pripremu za polazak u Poljsku održao sam u Zagrebu maja meseca tečaj poljskog jezika. Malen nas je bio broj na tečaju. Nisu dolazili ni oni, koji su se spremali na put u Poljsku. Kad sam jednu sestru pitao, zašto ne dolazi na tečaj, rekla mi je: »Pa ja ne idem u Poznanj; nije mi potrebno, polaziti tečaj.« Sve to znači ili omalovažavanje slovenske tačke u sokolskoj ideologiji ili omalovažavanje jezika kao sredstva za ostvarenje slovenske misli. A ipak je jezično znanje neminovno sredstvo za postignuće interslovenskih uspeha. Neka mi ne govori o slovenskoj misli ko slovenskim jezicima ne posvećuje sve pažnje! Češki je jezik među našim Sokolima, hvala Bogu, već prilično poznat; to je zato, što oni sa Čehoslovacima već

ljajšnjeg poretka, druga je ona unutar-nja lepota, koja nam pravi predmet osobito simpatičnim. Prva je poznanjska lepota; geometrija je to i arhitek-tura; sve je u redu, ali je kamenito; čovjek se nehotice seća pruskog lajtnanta. Druga je varšavska lepota, manje tuda, više slovenska.

Nekada sam napisao, da sam se iz zapadnih gradova vrlo rado vratio u svoju široku, jasnu, slovensku Varšavu. I danas to ponavljam. Bojim se, naime, da bi mi Soko, koji mnogo hvale Poznanj, a manje Varšavu, drugi put otišao ne samo u zapadnjački poljski Poznanj — tamo bih ga ja pozdravio — nego u još zapadnije gradove, u gradove, kao što su München, Drazdani, Berlin — a to ne bih želeo.

Kako bejaše to na Placu Napoleona u Varšavi? Čekali smo, da pođemo na grob Nezanog junaka; Sokoli i Sokolice u odori, pred nama naša stara sokolska zastava, prokušana u sokolskim borbama; oko nas se skupilo mnogo varšavskog sveta; pričamo mu o Jugoslaviji — kad tamo jedna gospoda Varšavljanica okiti kitom

JOVO KLADAR (Zagreb I):

Utisci sa slovenskih sokolskih sletova u Poznanju i Plznu.

Poznanj i Plzenj. Ova dva imena značajnih gradova bratskih nam slovenskih država — Republike Poljske i Čehoslovačke, danas su u slovenskim sokolskim redovima već prilično poznata. Kako je već i iz naše sokolske štampe poznato, Poljski Sokoli su se u veliko pripremali za VII svesokolski slet, koji je održan od 27. juna do 1. jula u Poznanju. Na taj sokolski slet pozvani su i naši Jugoslovenski Sokoli da mu prisustvuju, kako bi slet, na koji su pozvani i ostali slovenski Sokoli, dobio sveslovenski karakter.

Nekoliko dana kasnije, naime od 4.—7. jula Čehoslovački Sokoli su priredili u Plznu veliki pokrajinski slet na kojeg su pozvali i naš Jugoslovenski Sokolski Savez. Pošto se slet za kazan u Plznu održao nekoliko dana kasnije od sleta u Poznanju, to se je naš Savez odazvao i ovom pozivu braće Čehoslovaka, te je pozvao naše Sokolstvo na što veće učestvovanje, kako bi mogli braći na severu pokazati razvitak našeg Sokolstva. Iako je bilo vrlo teško organizovati Sokole za ovako daleki put — koji je trajao 15 dana, a i usled teških naših ekonomskih prilika — ipak se sakupio vrlo lep broj Sokola iz svih krajeva naše države, koji su u Poznanju i Plznu reprezentirali naše Sokolstvo.

Po naređenju našeg Saveza, sa su sokolska društva morala javiti tačan broj polaznika u Poznanj i Plzenj.

Ujedno je Savez naredio, da svi Sokoli koji su prijavljeni za učestvovanje na ovim sletovima, moraju biti 25. juna u Mariboru, odakle svi zajednički nastavljaju put dalje.

U Zagrebu su se sakupili mnogi naši Sokoli iz svih delova naše široke otadžbine, pa smo 25. juna u jutro srdačno ispraćeni od braće i sestara čtputovalji brzim vozom za Maribor gde smo stigli nešto posle 14 sati.

Dok je vlak jurio našom Slovenijom punom lepe prirode i ostavljajući za sobom brda zavijena zelenim drvećem, u vagonima punim Sokola i Sokolice bilo je vrlo živo i veselo. Ovakvo je trajalo sve do Maribora. Na ulazu u mariborsku stanicu sa sokolskim pozdravom Zdravo! dočekani smo od naše braće i sestara iz Slovenije s kojima ćemo dalje putovati. Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza se pobrinulo, da svi polaznici budu na okupu, pa je od direkcije drž. železnica dobilo 3 vagona na raspolaganje za celo vreme trajanja ovog puta.

Iz Mariboru smo krenuli u 16 sati. Utvrđeno je da putuju Sokoli iz ovih naših mesta: Banjaluka, Kragujevac, Maribor, Ormož, Ptuj, Niš, Novi Sad, Senta, Srem, Karlovi, Sombor, Osijek, Đakovo, Vinkovci, Skoplje, Kavadar, Vel. Bečkerek, Vel. Kikinda, Nova Gradiška, Bjelovar, Celje, Cetinje, Kranj, Kisač, Podgorica, Ljubljana, Varaždin, Mostar, Stara Palanka, No-

vo mesto, Karlovac, Sušak, Tuzla, Leskovec, Lukavac, Kumanovo i Peč.

Već od stanice Videm-Krško počela nas je pratiti kiša, dok nas konačno nije sunce u Bručku ponovo obasjalo. Put je bio vrlo zanimljiv. Narodićito za onu našu braću i sestre, koji još nisu imali prilike putovati do Beča. Nekoji su očarani sa prirodnim lepotama Austrije. Nekoji sa velikom ljudnošću carinskih i železničkih činovnika; neki sa vrlo dobrim cestama itd. Svakako je najveće zanimanje postignuto onda, kad smo došli na Semering. Već od stanice Leibnitz vijue se celim putem zastave. Slavi se 750. dišnjica od kako je otvorena železnička pruga preko Semeringa. Čitav Semering također je u zastavama, a sanatorij i hoteli svečano su iluminirani. Kako smo na Semering došli na večer u 8 sati, to je pogled bio veličanstven. U šumi drveća dižu se velike kuće i šarene se od mnogobrojnih boja koje se prelevaju u ovoj tamnoj noći. Divili smo se lepoti prirode, kulturni tla, vanjskoj lepoti i higijenski građenim kućama po austrijskim selima. Pod ovakvim utiscima, stigli smo u pola noći u Beč i nakon kratkog zadržavanja nastavili smo put dalje.

Na granici Austrije i Čehoslovačke u mestu Breclavu dočekali su nas Čehoslovački Sokoli vrlo srdačno, i otpevali zajedno s nama »Lijepu našu domovinu« i »Oj Sloveni...« Na to su nas čehoslovačke sestre Sokolice počastile toplim mlekom, čajem i kafom. Sve do polaska vlaka proveli smo vreme u vrlo srdačnom razgovoru sa severnom braćom koji su nas sa bučnim ovacijama ispratili. Nas je izne-

nadio ovaj doček, jer je bilo već 3 sata po ponoći i naši su mnogi naslonjeni jedan na drugoga već spavali ne očekujući u to doba noći bratski doček.

Ostavljajući Austrijski teritorij, ostavljamo i njena velika brda, koja ulazeći u Republiku Čehoslovačku prilično nestaju, pošto je u Čehoslovačkoj u glavnom ravnicama.

Stanica Petrovice-Bohumin je granica Čehoslovačke i Poljske. Na trećoj stanici Poljske države Dviedzice dočekali su nas i pozdravili Poljski Sokoli sa »Oj Sloveni...« Dan je osvanuo vedar i razpoloženje se Sokola ponovo povratilo jer je tokom večeri i noći padala kiša. Čitav put po Poljskoj ni u čemu se ne razlikuje od čehoslovačkog. Ravnicama dosta slična našim krajevima u Vojvodini i Slavoniji.

Drugi dan putovanja (26. juna) oko podne prispeli smo u Poljski grad Katowice. Pošto smo imali 2 sata za kašnjenja, to je voz s kojim smo morali produljiti put već otišao. Dok je vodstvo kod direkcije železnica posredovalo da dobije lokomotivu, koja bi nas odvela u Poznanj, nas smo nekolicina na brzu ruku razgledali jedan deo grada. Ima sličnosti Ljubljani samo što je veći, pošto broji preko 100.000 stanovnika. Jedan deo grada i bliža i dalja okolina je industrijska. Na stotine ogromnih tvornica teške železne industrije sa vazdušnim železnicama rasprostiru se na sve četiri strane Katowica. Preko jednog sata putujemo pokraj ovog za nas mnoge još ne viđenog čuda. Sve oči su uprte kroz prozore vagona, i živi razgovor je zamemio. Ovo je sve ostavilo na nas najlepší utisak. Mnogi su mi govorili: da

su samo radi ovoga došli bili bi zaogovljni. Uopšte čitav deo Poljske-Sleske, koji je celim putem povezan sa tvornicama, ostavlja utisak da je — jedna industrija. Na hiljade radnika je zaposleno u ovim tvornicama, a stanuju u mnogobrojnim velikim solidno građenim zgradama.

Dolazeći v drugu stanicu posle Katowica prestaje industrijski deo Poljske-Sleske i opet ulazimo u ravnicu posadene najviše sa krompirom, pšenicom in raži. Po gde koji veći šumski predeli, i sela sa običnim seoskim kućama menjaju putniku sliku ovog monotono putovanja.

Na večer, posle 31 satnog putovanja stigli smo u Poznanj. Stanica iskičena zastavama poljskim, čehoslovačkim i našim. Još na ulazu zvuci glazbe dopiru u vagon. Čozem! Zdravo! Pozdravi i rukovanja. Starosta Poljskog Sokolskog Saveza brat Adam Zamoyski na peronu punom naroda drži pozdravni govor, u kojem kaže, da pozdravlja najmiliju braću slovensku sa juga. Odzdravio je naš starosta brat Gangl. Posle odsviranih himni, kroz guste redove naroda bili smo raspoređeni u konačišta na odmor.

Boravak u Poznanju i razgledavanje grada. Početak sokolskih svečanosti.

Već kod našeg dolaska u Poznanj, mogli smo opaziti veliku njegovu čistoću. Narodićito za vreme našeg trodnevnog boravka uverili smo se, da građani Poznanja mnogo polažu na njegov vanjski izgled. Poznanj je vrlo živ i prometan grad. Po dobivenoj sta-

Na sokolskom sletu u Poznanju bile su i manje grupe neslovenskih gimnastičara, francuskih, talijanskih. Razlika između Francuske i Italije bila je već na svečanoj pozdravnoj akademiji u auli poznanjskog univerziteta; počasne darove poklonili su Poljskom Sokolskom Savezu Nj. Već ličanstvo naš kralj Aleksandar, prezident Masaryk i prezident francuske republike. Progovorio je i predstavnik Talijana, ali na francuskom jeziku. Na svečanom banketu, što su ga dali br. Zamoyski i načelnik grada Poznanja Ratajski, Talijan je šutio.

Poljska to bude, za to joj treba spretna spoljašnje politike. Znamo, kako Italija zna da pokoketira sa Poljskom. Taj fakat mora da nam bude samo još jača pobuda, da mi Jugoslaveni sa Poljskom ne samo »kokeriramo«, nego da je ljubimo te joj posvećujemo svu pažnju, kakvu može ljubav da posveti ljubljonom biću. U ostalom, Poljsku deli od Italije jedan od najvažnijih momenata svetske politike: naime moment trajnosti mirovnih ugovora; Italija po malo podupire one, koji bi hteli da promene te ugovore, a poljski veliki interes je,

Nastupanja za zajedničke vežbe su bila slikovita i neobično precizno izvedena. Razmicanja originalna (bez uobičajenog šablona) i vezana vežbanjem. — Igre su odmah vezivane posle zajedničkih vežbi i to vrlo podudno i na lep način što je značilo i praktičnu uštedu vremena. — Sastavi zajedničkih vežbi su bili određenih i jasnih pokreta i odgovarajući školskoj omladini. — Tačke vežbanja išle su glatko jedna za drugom kao neprekidna ce-lina. — Kolone pri zajedničkim vežba-ma i odeljenja na spravama vodili su primerno (bez lutanja) stariji učenici i učeničice. — Vežbačko odelo jedno-obrazno i ukusno. Uz vežbe svirala je vojna muzika.

Kao poslednja tačka je bila zajednička skupina svih vežbajućih, koja je predstavljala pozdrav kraljevskom do-mu i pri kojoj je svirala muzika na-rodne himne. Na završetak je bilo de-filovanje svih vežbača i vežbačica po-red tribine.

Celo javno vežbanje je bilo u sva-rom pogledu i od najmanje sitnice uzorno i izvanredno savesno pripre-mljeno, imalo je sjajan uspeh i činilo utisak retko viđenog župskog sleta so-kolskog. Svaki je znao svoju dužnost, svoje mesto i svoju pojedinačnu važ-nost i svesnu odgovornost, što sve je-dino stvara pouzdanu i skladnu celinu. Sve je to bilo prirodno lepo, bez usil-jenog naprezanja, bez lutanja i smu-tanja jednog drugome. Ravnanje i po-tiljak je bio iznenađujuć lep i strog — što je retkost.

Od gledalaca prisutni su bili: stručni izaslanik ministarstva prosvete, izaslanik istog ministarstva na maturi, predstavnici grada, Sokolstva, vojske, škola, roditelji, građani i vojnici.

Posle završenog vežbanja direktor gimnazije govorio je učenicima o zna-čaju telesnog vežbanja i Sokolstva, po-zivao je roditelje na saradnju sa ško-lom, zablagoželjno je učiteljima gimna-zstike na neobičnom trudu i požrtvova-nju i uspehu i pohvalio je rad i uspeh učenika i učenice. — Direktor i na-stavnici gimnastike bili su oduševljeno pozdravljani od strane učenika i uče-nica i gledalaca.

Sve je ovo disalo svesnom, disciplinovanom i divnom celinom i mani-festacijom narodnog telesnoga vaspita-nja školsko-sokolskog sa roditeljima, građanima i sa vojskom što je od vas-pitnog značaja i važnosti za Pančevu, koje je pre nekoliko godina još imalo karakter života mađarsko-nemačkog.

Pančevačka gimnazija u poslednje vreme ima svake godine uspešno jav-no vežbanje — no ovogodišnje postiglo je bez laskanja — rekord. To je bilo vežbanje, koje smelo i sa obezbeđenim uspehom može da se takmiči za pr-venstvo u telesnom vaspitanju sa svim školama i mnogim sokolskim društva-ma i župama može poslužiti kao sve-strani primer.

Učitelj gimnastike na ovoj, u ovom pogledu sretno gimnaziji je br. Bogdan Koutek poznati iskusni struč-njak i sokolski saradnik koji je na tragičan način izgubio sina-Sokola u sokolani i učiteljica sestra Olga Mar-janovičeva, koja je svoje stručno zna-nje i sposobnost dobila u Pančevač-kom Sokolskom društvu i župi Beo-gradske, a koja obećava, da će ići pu-tem doslednoga rada br. Kouteka Sve zajedničke vežbe sastavili su oni sami. Trud, koji su uložili za izvođenje ova-ga vežbanja bio je doista velik i na-peran. — Za tu svoju požrtvovnost školsko-sokolsku zaslužuje puno pri-znanje. M. Vojnović.

Geslo našeg II. sleta: U Sokolstvu je moć i budućnost Slovenstva. — Delo, red i disciplina!

DUSAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Slet u Beogradu i rad društava.

Geslo našeg II. sleta: Ra-dimo za slet u Beogradu, jer njegov uspeh pobeđa je naša, njegov neuspeh zlo je naše. Uspeh ideje Sokolstva je i uspeh naroda, otadžbine i države.

U poslednjem članku »Slet u Beogradu i naša organizacija«, napisao sam u početku ovu rečenicu: »Slet u Beogradu je slet jugoslovenskog Sokolstva«. Napisao sam i razložio ovu misao radi toga, jer se kod nas stvorilo mišljenje, da kad se priređuje slet u manjem ili većem opsegu, da se od one braće i sestara, koji su u središtu gde se priređuje slet, očekuje sve, oni su domaćini, koji nam imaju kao gostima dati sve, a mi — mi smo došli ne na naš već na njihov slet, a iz toga sledi onda i proizlazi ona neaktivnost i neodgovornost sviju, kad se radi o sletu sviju nas, a ne onih, koji su u središtu priredbe sleta.

Jednom za svagda — mi smo svi pojedinci ili društvo ili župa pa i Savez samo deo jedne celine, koja se naziva jugoslovensko Sokolstvo. I priređivalo se u našem Sokolstvu ma gde ma što, sve je to sviju nas, a ne onih koji priređuju. I zato nas kao pripadnike sokolske organizacije treba a i mora da zainteresuje, zabrinuje, vo-dimo o njoj brigu, ma gde se god što u Sokolstvu radilo, vežbalo, pripremalo, iz-davalo knjige, listove, brošure, podržavalo domove i slično, sve je to naše, sve je to moje, za sve smo, za sve sam odgovoran kao deo celine, kojoj služimo. To je ko-

lektivni osećaj sokolske demokratije, koja će nas dovesti do kolektivne aktivnosti, kolektivnog rada, pa i do kolektivnog uspeha.

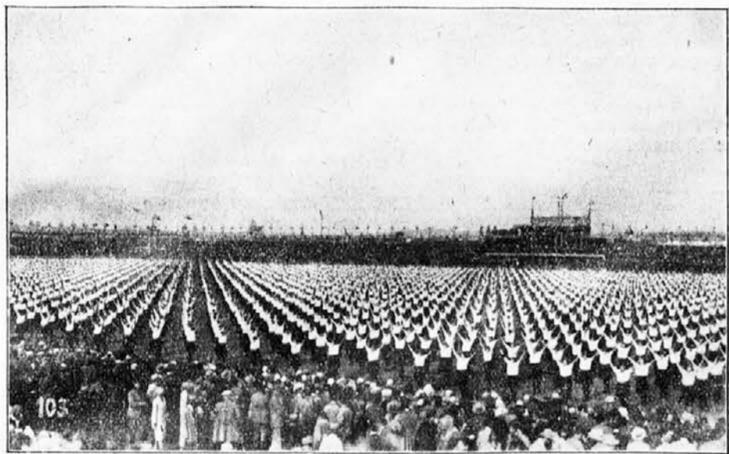
Ako mora da vlada i dovede kolektivni osećaj do uspeha u malim priredbama, u malim sletovima i sličnim sokolskim momentima, kako tek mora da vlada a da uspijemo kolektivni osećaj aktivnosti i odgovornosti sviju nas od onoga deteta od 6 godina, pa do starešine našega Saveza, ako se

radi o svesokolskom sletu sa blizu pedeset i nekoliko hiljada sokolskih i ostalih pripadnika sleta, kojima treba sve spremili, dati, odrediti i t. d. a da se pokaže da smo organizacija: reda, discipline, svesti i narodno-državnih težnja.

Zamislite se braćo i sestre u tu istinu što je gore iznesoh i upitajte se, da uspijemo, da li to zavisi od gore — recimo sletskog odbora u Beogradu, Saveza, Zupe — ili to zavisi od ove istine

mora se početi sa odgojem svakog pojedinca i odozdo od pojma jedan ići i odgojiti pojma celine to jest svih onih, koji idu na slet i samo od pojedinca, podvlačim samo od pojedinca odgoj na u duhu i potrebama sleta, zavisi prvenstveno slet u Beogradu.

A kad pojedinci budu odgojeni u vežbi, disciplini, redu, ponašanju, potrebi sleta, potrebi odela, slušanju zapovesti od kuće pa za celo vreme sleta do povratka, kad svaki bude podvrgnuo sebe celini i t. d. e onda je lako onima u Ljubljani i Beogradu, koji vladaju i vode nas, da rukov-

Proste vežbe članica na pokrajinskom sletu ČOS u Plznu.

Bili su neki naši Sokoli ogorčeni zbog prisutnosti Talijana. Svatko razume to ogorčenje sa isključivo jugoslovenskog stanovišta. Ali potrebna nam je kraj temperamentalnog trenutnog osećaja i mirnija i trajnija misao. A misao nam iz razuma govori ovo: Ne mogu ja svome prijatelju zamjeriti, da opći sa mojim protivnikom. To vredi i za odnošaje između država. Može se desiti, da je čak i moja korist da imam prijatelja, koji prijateljski opći sa mojim protivnikom te može zato između nas posredovati, i to meni u korist. A sad ogledajmo odnošaj Poljske sa Italijanom! Nema danas velikih interesa, koji bi te dve države delili, što više, front protiv Nemačke ih spaja. Svakako je u interesu Poljske, da ima negde protivnemačkog prijatelja; Jugoslavija danas takav saveznik nije — i ako bismo mi Jugoslaveni morali uvek svesni biti, da je glavni front čitavog Slovenstva nemački front, a taj je sada najostriji, najaktuelniji u Poljskoj u smislu Dranga nach Osten. Da razumemo Poljsku, moramo da uvažimo i to, da je Poljska jak faktor u velikoj svetskoj politici, da ima zato i mora imati razgranjene internacionalne odnošaje, da je ona na putu, da bude velevlast (Francuska, Vatikan i Italija priznaju joj već karakter velevlasti) te je u interesu Slovenstva da ima ona u Evropi jednu svoju državu — velevlast; da

da ti ugovori ostaju; u tome je ona sa Malom Ententom.

Kad sam se vratio, čitao sam u nekome izveštaju o poljskom sokolskom sletu ovakvu »pohvalu« Poljske: »Dok su u svoje doba braća Poljaci držali više po boku te pre rata u slovenskom sokolskom savezu nisu razvijali nijednog većeg pokreta, primjećujemo osobito zadnje godine jaku struju, koja hoće, da i Poljski Sokolski Savez inicijativno učestvuje u velikoj zajedničkoj organizaciji«. Ono, »da su se po boku držali!« Tu treba razjašnjenja: prvo, pre rata poljski je Sokol mogao eksistirati te se razvijati samo u austrijskoj Galiciji i ruskoj Poznanjskoj, nikako ne u ruskoj Poljskoj, a u Rusiji je bio veći deo poljskih zemalja; drugo, pre rata su baš najsookolskiji manji slovenski narodi Slovenstvo identificirali sa Rusijom, a u tako krivo shvaćenom Slovenstvu Poljaci nisu mogli biti baš oduševljeni saradnici, jer oni jedini su Rusiju poznavali. Danas istorijske slovenske grehe i zabune popravljamo.

Ne tiču se te moje primedbe te-lovežbe. O tome ja ne mogu pisati, ali mogu pisati o Slovenstvu i o etici u sokolskoj misli. Braćo, sećate li se, kako to bejaše noći na poznanjskoj stanici pred odlazak voza za Varšavu? Kako su se mlada braća borila — kao na život i smrt — za mešta u vagonima, kako bi mogli sedeti?

Javna vežba gimnazije u Pančevu.

Bila je 9. juna 1929 i prema rezultatu zaslužuje da o njoj sazna i naše Sokolstvo.

Za vežbalište, koje je bilo na le-pom sportskom igralištu polazili su učenici i učeničice od gimnazije povor-kom kroz grad sa zastavom škole i vojnom muzikom na čelu.

Vežbalo je oko 300 učenika i 180 učenica od I. do VII. razreda. Program vežbanja je bio biran, bogat razno-vrsnošću i sadržavao je: zajedničke proste vežbe, kratke palice, ritmičke vežbe sprave, skokove i razne igre. — Vojska je vežbala sa puškama veoma uspešno i odlučno.

zaista lepih unutarnjih prostorija stare većnice grada Poznanja.

U Poznanju, kako rekoh ima mnogo lepih stvari, ali vrlo kratko vreme koje smo imali na raspolaganju, nije nam dalo da razgledamo i upoznamo Poznanj sa svih njegovih strana. Mo-ram spomenuti ogromni i nadasve lepo uređeni zoološki vrt sa svim mogućim životinjama.

U centru grada podignuti su mnogobrojni paviljoni, koji po prostoru kojeg zauzimaju, broju i veličini njihovoj, čine jedan zaseban veliki grad. Tu je smeštena izložba svih proizvoda, koji se proizvode u Poljskoj. Ovo je izložba najveća posle rata. Do-voljno je, ako spomenem, da su paviljoni i uređenje izložbe koštali preko 85.000.000 zloti ili 550.000.000 Dinara. Izložba je razdeljena po strukama. Veliki bi trebao ovde prostor, pa da se opiše izložba i izložbeni predmeti. Od paviljona u kojima su smešteni automobili raznih veličina; železo, strojevi, nafta, posude; email i srebrno, elektrotehnika, radiotehnika, kemikalije, kože, krzna, odeljak grafički i papirnatu struke, aeroplana od prvih pa do najnovijih modela, koji se proizvode u mestu Biala Podlaska; tekstilni proizvodi itd., razlikuju se veliki paviljoni ministarstva u kojima su izloženi razni statistički pregledi i podaci o razviku Poljske industrije i privrede uopšte.

Za nas Sokole bio je najzanimljiviji i najvažniji paviljon »Sokolski i sportski«. Na ulazu zauzimaju veliki prostor statistički podaci o razviku sporta, koje je izložio Poljski olimpijski komitet. Pada u oči najstarija

sokolska zastava Poljskog Sokola iz god. 1893. Zapazili smo diplomu, koju je dalo srpsko društvo »Dušan Silni« god. 1897. Poljskom Sokolstvu i diplomu Hrvatskog Sokolskog Saveza god. 1910. Čitav arhiv Poljskog Sokolstva izložen je u ovom paviljonu, iz njega se vidi progon Sokola od strane Nemaca.

Veliki deo izložbe nismo mogli razgledati, pošto su počeli sletski dan-i, na kojima smo imali i naše dužnosti.

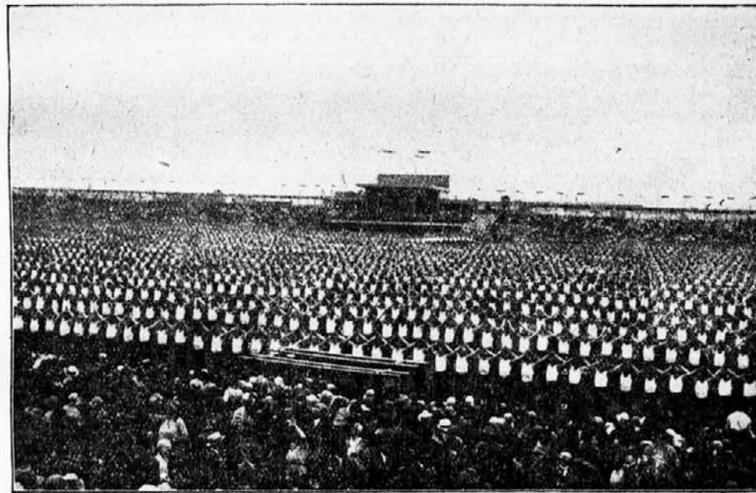
Sokolske svečanosti su počele sa sokolskom akademijom u auli univerziteta Poznanjskog, na kojoj se uz razne delegacije zaista okupila elita Poznanja.

Za predsedničkim stolom uz starostu Poljskog Sokolskog Saveza sedeli su br. Štěpánek kao zastupnik Čehoslovenske Obec Sokolske i naš starosta br. Gangl. Akademiju je otvorio pozdravnim govorom br. Zamoyski, koji pozdravlja sokolsku ideju, koja je okupila oko sebe svu slovensku braću. Naročito pozdravlja predstavnice Čehoslovačkog i Jugoslovenskog Sokolstva. Posle toga pozdravlja našega Kralja Aleksandra I., koji je posvetio veliku pažnju Poljskom Sokolstvu, poslavi veliki srebrni pehar kao znak priznanja za njegov rad. Na to ustaje sekretar našega poslanstva iz Varšave G. M. Prodanović, i pozdravljujući Sokolstvo od strane Nj. Vel. Kralja želi mi sretan dalnji rad. Muzika intonira našu himnu, koju su svi stojeći saslušali. Za to vreme ovaj- cije Kralju i Jugoslaviji nisu prestale. Čitava dvorana je odjekivala: Czom! Dalje Zamoyski pozdravlja pred-

sednika Čehoslovačke Republike Masaryka, i predsednika Francuske Republike Doumgera. Pozdravio je delegate Lužičkih Srba, Ruske Sokole u emigraciji, te delegate gimnastičkih društava iz Francuske, Italije, Belgije, Finske itd.

Od strane Čehoslovačke Obec Sokolske Poljsko Sokolstvo je pozdravio brat Štěpánek koji je kazao, da su slovenski narodi jedna rodbina. Deo te rodbine (Poljske Sokole) pozdravlja, koji mnogo rade na korist Slovenske zajednice. Predaje dar da služi za podelu bratstva. Za njima je Poljske Sokole u pesničkom i oduševljenom govoru od strane Jugoslovenskih Sokola pozdravio starosta brat Gangl. »Uz ovaj veliki poklon našega Kralja doneli smo Vam naša srca, a s njima i pozdrave sa slovenskog juga brat-skom Poljskom Sokolstvu i narodu.«

Posle govora br. Gangla koji je predao plaketu JSS u spomen na naš boravak Poljskom Sokolstvu, pozdravili su Poljsko Sokolstvo i ostali delegati. Na koncu je br. Zamoyski predložio »brzojavne pozdrave Móscickom, Doumgeru Masaryku i našem Kralju. Sviranjem Poljske himne, zaključena je ova divna manifestacija svih slovenskih Sokola.

Proste vežbe članova na pokrajinskom sletu ČOS u Plznu.

tistici ima 240.000 stanovnika. Jedan deo je industrijski. Poznanj ima mnogo znamenitih i vrlo zanimljivih starina. Za njegovo razgledavanje i upoznavanje, trebalo bi nekoliko dana. Naročito, ako bi hteli temeljito razgledati veliku Poljsku izložbu. Ipak, pomoću našeg zemljaka Grabianskog, koji ovde živi, mogli smo razgledati jedan deo novog i starog grada.

Stranac, koji ovamo dođe, a hoće da upozna Poznanj, mora posetiti čuveni zamak, dvor poslednjeg cara nemačkog Wilhelma II., a koji danas služi kao rezidencija predsednika poljske republike S. Móscickog. Tumač nas vodi prvo u veliku kapelu, koja je u stilu bizantinskom. Strop je iz mozaika. Vrata na kapeli, koja su građena iz bronca i dragulja koštala su pre rata 300.000 zlatnih maraka. Ula-zimo u kabinet predsednika republike i sobu predsednika za konferencije i veliki kabinet za vojsku, koji je raden u stilu staronorveškog. U svima ovim prostorijama su drvene rezbarije još iz XVI. veka. Tumač nas dalje vodi u sobu koja služi predsedniku za civilnu kancelariju i izlazimo u predobijte ukrašeno sa grbovima svih pokrajina republike Poljske. Iz predobijta se ulazi u dvoranu za razne priredbe. Dvorana duga 30 m, a široka 20 m. Okolo je mramor bavorski. Gore su galerije za orkestar i publiku. U svima ovim prostorijama, zidovi su ukrašeni sa umetnim slikama iz XV. i XVI. veka. Kroz tako zvani zeleni salon ulazimo u čekaonicu u kojoj je portret kralja Stjepana Batoria i salon Stanislava Ponjatovskog sa vrlo lepim umetnim slikama.

U prizemlju i drugom spratu je privremeno smešten Poznanjski univerzitet. Zgrada je građena iz kamena i sa tornjevima. Radi toga njen izgled spolja čini utisak kao da je pala iz srednjeg veka pošto je građena u romanskom stilu. Dvor je građen 5 godina i stajao je pre rata 5.000.000 zlatnih maraka, a unutarne uređenje 2.500.000 zlatnih maraka.

Posle razgledavanja ovog dvora uputili smo se u stari grad Poznanj gde se pa trgu nalazi većnica. Iznenadno nas je ovaj trg, koji je okružen sa kućama od tri sprata i u svakom spratu su po tri prozora. Kuće su građene u starom stilu i ovako jednako građene, pružaju jedinstvenu sliku. Većnica se razlikuje od ostalih zgrada po svojoj naročitoj gradnji: u sredini sa velikim tornjem na kojem je sat. Zgrada je zidana 1301. godine a 1500. godine je preradena u renesanski stil.

Ulazimo u sudsku dvoranu uređenu u XIV. veku. Okolo su portreti vladara i vojvoda poljskih. Strop koji je slikan od slikara Borgia u XVI. veku još nije diran. Gradski muzej je pun vrlo zanimljivih starina, naročito darova od građana iz XV. i XVI. veka. Došli smo u veliku dvoranu, koja služi za primanje. Strop dvorane isto je poslikan umetnički sa slikama: Herkula, Samsona, Davida i dr. koji alegorički predstavljaju nebo i zemlju. Većnica je u sredini zgrade. Celi strop je u XVI. veku pozlaćen. Do nje je gradska knjižnica u kojoj ima preko 30.000 stručnih knjiga. Još jedna dvorana u kojoj se održavaju građanski rauti i nekoliko manjih prostorija i time bi bio svršen pregled i prikaz ovih

Spremamo se za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu g. 1930. — Jačajmo se!

vode s nama i pokazu sokolsku vojsku reda, discipline i svesti. Sve ostalo je uzaludan posao — dakle

od pojedinca pa dalje do celine.

Ako treba da provede odgoj pojedinca, ko treba da ga spremi ne samo u vežbi, redovnim vežbama, već u svemu da je propisno obučeni, da zna zašto ide na slet, kakve ga sve poteškoće čekaju i sve ostalo — koje onaj ili koja, je to sokolska jedinica na kojoj leži priprema a i uspeh sleta. To je braćo i sestre

društvo, svi odseci, odbori, zborovi i sokolski funkcioneri.

Da oni su odgovorni za slet, jer od njihova rada zavisi odgoj članstva, a od odgoja članstva uspeh sleta. Da bi tu ideju razložio detaljnije, potsećam najpre braću i sestre na poslednji članak i to na deo »Slet u Beogradu i naše društvo« u kome sam savetovao, da svako društvo održi društvenu sednicu sa gornjim dnevnim redom — red i način opisao sam u tom članku — a pošto sam razložio da je treba početi sa odgojem svakog pojedinca to ću razložiti glavne dužnosti četvorice glavnih funkcionera društva, koji treba da posvete najveću pažnju pripremanju za slet — to su:

- načelnik — tehničko-odgojni deo,
- prosvetar — vaspitni i polpomozni načelniku,
- fajnik — administrativno i organizatorski,
- blagajnik — finansijsko-gospodarstveni.

1. Dužnost načelnika: a) tačno i bez pogreške naučiti proste vežbe, b) tačno i brzo izvođenje redovnih vežbi (sokolski način), c) spremi iz društva odeljenja i pojedince za takmičenje i pobuditi u njima volju za takmičenje, d) stalnim nagovorima u dvorani naučiti ih na disciplinu, red, čistoću, poslušnost, mirnoću i pažnju, e) spremi propisano svečano i vežbaće odelo, f) odgojiti ih u ponašanju od dvorane pa do voza, u vozu, prolazu kroz mesta, u Beogradu, za vreme sleta, kod odlaska, g) saopštavati im redovno za vreme časova vežbanja sve vesti, odredbe, naređenja i upute, koje se odnose na slet; h) odrediti iz članstva ili prednjačkoga zbora potrebne funkcionere za konačište i ostalo što će trebati za vreme boravka u Beogradu u stanovanju, hrani, na vežbalistu, povorci i slično; i) upozoriti ih da sprema: gunj (deku), pribor za jelo, umivanje, kovečeg sa tačnom oznakom društva i župe pored vlastitog imena; j) upozoriti ih da osim novca za put, hranu i stan štete, da si mogu kupiti sokolske edicije i ostala sletska izdanja; k) sve ovo primeniti na podmladak i naraštaj; l) u prednjačkom zboru napraviti tačnu raspodelu poslova na pojedine prednjake; m) provesti organizaciju fanfare — njeno odevanje i ostalo što još treba.

2. Dužnost prosvetara: a) on ima trojaku dužnost, prema članstvu u dvorani, prema članstvu van dvorane i javnosti; b) prema članstvu u dvorani — pomoći prednjačkom zboru i vodama kategorija u obrazovanju članstva i naraštaja; c) na vidnom mestu saopštavati sve vesti o sletu; d) raspisati knjige, brošure, karte i listove; e) održavati stalnu rubriku o sletu u novinama i voditi u rubrici propagandu za slet i krajeve kroz koje prolazimo; f) održavati predavanja o položaju, istoriji Beograda; g) skupljati stvari za izložbu sokolsku; h) probudivati u nama ljubav za prestolnicu države.

3. Dužnost tajnika: a) voditi spiskove o polasku učesnika; b) pobrinuti se, da svaki dopis koji se odnosi na slet rešava se tačno i prema zahtevu sletskog odbora; c) održavati stalnu vezu sa župom, glade vagona, stanova, hrane i sličnih menata za slet; d) voditi spiskove za zajedničku ili posebnu prehranu a istokato i stanovanje; e) organizovati dočeka sokolskih vozova kroz stanicu mesta, kićenje stanice, snabdevanje vodom i zdravom hranom; f) spremi sve za prvu pomoć članstvu svoga društva; g) voditi spiskove za druge priredbe za vreme sleta; pozorišta, izložbe i slično.

4. Dužnost blagajnika: a) organizovati putnu blagajnu u društvu (ako prednjački zbor nije organizovao); b) organizovati ulog novca za put u Beograd i to mesečno počevši od 1. septembra 1929; c) brinuti se o finansiranju članstva za slet; d) raspisati sletske ulazne karte, pozorišta, edicije i ostale priredbe; e) pobrinuti se o organizaciji i plaćanju sokolskih odora i vežbaćeg pribora; f) provesti naplatu za sletski garancijski fond, sletski znak, hranu, stan i slično.

Može biti, da će tokom rada doći mnoga i mnoga pitanja na ova četiri istaknuta funkcionera — glavno je, da se zna ko ima da izvrši i kad — a sve to da ide u nekom sistemu, mirnoći i bez naše nepotrebne uzrujanosti i nestrpljenja, koja nam kvare sve, osim toga treba početi odmah to jest od 1. septembra 1929 pa dalje, lagano sigurno i temeljito.

Mimo ova četiri glavna funkcionera, koji treba da budu sa starešinom društva

sletski društveni odbor, tokom rada pojavlje se mnoge i mnoge dužnosti, koje treba raspodeliti na članove upravnog odbora, prednjačkog zbora i prosvetnog odbora, naročito lekara društva te vodu naraštaja.

Starešina društva, treba da stalno i bez prekida nadzire ceo rad, gleda da li se zaključeci izvršavaju, gde treba pomoći pomoćne, gde treba da se radi uhvati se i on za rad, obilazi dvoranu, gleda spremanje u vežbi, dogovara se sa članovima odbora, zbora, s članstvom u dvorani.

Svi ostali mimo starešine dolaze na dogovor sporazumevanje i nastoje da čim više od sebe pridonose uspehu sleta i pripremi članstva.

E — ako tako provedemo pripremu za slet u društvu, a župa sve to nadzire, doterava, upućuje, skuplja, e onda braćo i sestre može li se dogoditi da slet ne uspije. Ja kažem iz iskustva da ne. — Drugo — onda je lako sletskom odboru u Beogradu da radi. — Ne dovrši li se to u društvima, sav napor sletskog odbora je uzaludan.

Da završim: Društva i sokolski funkcioneri na rad za slet — uspeh sleta zavisi od vas — ne čekajte s radom — radite kao da je slet sutra, ne očekujte sve odogzo — stvarajte svest, snagu, volju, disciplinu odogzo — a kad progovori svest, snaga i organizacija odogzo — e onda će

i oni koji vode — odogzo videti svu ozbiljnost i odgovornost. A kad se svest, snaga i organizacija članstva spoji sa radom braće i sestara u prestolnici i u Savezu, učinićemo da će Beograd i njegovo građanstvo, koje će nas radom dočekati, videti u nama snagu s kojom treba da računava kako država tako i javnost.

Vi ćete biti radosni, jer ćete očigledno videti uspeh svoga rada, članstvo će vam ostati u vašim redovima, jer će videti da se za nj brinete, da je sokolski rad ozbiljan rad, a mi svi skupa sa ostalom braćom slovenskim Sokolima i ostalim prijateljima van Sokolstva svetla obraza stupićemo pred javnost i položiti ispit svesti, snage i organizacije Sokolstva za trajnu budućnost

naroda i države, kojima mi služimo, za prestolnicu našu gordi i herojski Beograd, koji će od tada postati sokolski a to znači postaće naš — nas sviju jugoslovenskih i slovenskih Sokola!

Pa zar zato da ne žrtvujemo izvesni deo svoga vremena i inteligencije — ne vidite li u tome uspeh, koji titra u našim dušama već deset godina. Zato na rad

sokolska društva i sokolski funkcioneri za naš II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu godine 1930.

IZ STAREŠINSTVA JSS

Župske prosvetne škole u godini 1929.

Svim bratskim župskim prosvetnim odborima.

Prema zaključku zbora župskih prosvetara odnosno X. glavne skupštine JSS u Sušaku od 23. marta 1929. koji glasi: »Neka se naloži župskim Prosvetnim odborima da održe u toku 1929. godine po mogućnosti u vezi sa prednjačkim tečajevima župske prosvetne škole za društvene prosvetare, a program za te škole ima da izradi PO JSS«; dužni su svi župski prosvetni odbori da ove godine u vremenu od septembra do kraja novembra prirede trodnevnu župsku prosvetnu školu, u kojoj mora učestvovati barem po jedan član svakog društva župe.

Razlozi koji su doveli do toga zaključka leže naročito u činjenici, da našem Sokolstvu općenito nedostaje pravo shvaćanje sokolskih zadataka i osnovno znanje sokolske misli, jednog reči: one sokolske svesti, od koje jedine je ovisan uspešan porast Sokolstva i unutarnja snaga njegove organizacije. Te prve obavezne župske trodnevne prosvetne škole neka nam budu prvi promišljeni korak na putu k poboljšanju naših prilika u društvima i ojačanju našeg sokolskog života. Ako uvek i uvek ne težimo k onim ciljevima i zadacima, koje nam Sokolstvo nalaže, t. j. telesnom, duhovnom i čudorednom ojačanju samoga sebe, svakog našeg pripadnika, s time dela celine čitavog našeg naroda, onda ne zadovoljavamo obavezama, koje smo primili stupivši u sokolsku organizaciju. Ako ne napredujemo u samome sebi, ne možemo napredovati u čitavom narodu. Svaki nenapredak, svaki zastoj je natražnjaštvo, »je najružniji, upravo ubitačni zločin, koji se može na naredu počiniti« kao što nas uči dr. M. Tyrš. Ako već ne možemo delovati u najvećoj mogućoj uzornosti — jer najviše savršenstvo nam je uvek samo cilj, koji nam ostaje u životu nedostižan — onda barem gledajmo, da ne grešimo!

Stojimo pred II. jugoslovenskim svesokolskim sletom u Beogradu. Čitava domovina gledaće tada na nas, među nama će biti naša braća Sokoli iz svih bratskih nam slovenskih naroda. Smemo li ostati bezbrizni, da nas vreme pretiče i ostanemo nepripravni u tim velikim i važnim danima? Držimo, da podnipošto ne. Svesokolskom sletu u Beogradu mora učestvovati čim više našega članstva, da pokažemo i našu brojčanu snagu, ali veće važnosti i značenja nego veliki broj je, da su svaki brat i svaka sestra, koji će doći na slet u Beograd, doista i dobri Sokoli, puni svesti svog Sokolstva, vaspitani u disciplini i redu, što će sve trebati tada u najvećoj meri dokazati pred celim svetom. Zato nisu ni dužnosti ni delo prosvetnih odbora u pripremi članstva za slet u Beogradu ništa manje, nego one prednjačkih zborova. Razmišljajte dakle o tome, kako organizovati na najprikladniji način tu pripremu za slet u Beogradu u društvima naročito preko društvenih prosvetnih odbora te izvestite o tome Prosvetni odbor JSS. — I. obavezne župske trodnevne prosvetne škole neka pruže svima, koji će učestvovati, temeljno i najpotrebnije znanje u tom pravcu.

Župske prosvetne škole neka se izvedu najkasnije do kraja novembra t. g. U tom slučaju mogla bi se odr-

žati Savezna prosvetna škola u mesecu decembru t. g. ili januaru 1930. o čijem programu će imati priliku još raspravljati i zaključivati zbor župskih prosvetara na svojoj sednici. U zimsko doba želi Prosvetni odbor JSS održati još jednu ili dve kraće (dvodnevne) Savezne prosvetne škole, o pripremi članstva i naraštaja za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu.

Danas objavljujemo obavezan dnevni red za trodnevne župske prosvetne škole s njegovim tumačenjem i disciplinarnim redom. Za detaljne informacije, za predmetnu stručnu literaturu, uopšte za svako pitanje, koje se tiče tih župskih prosvetnih škola, neka se župski prosvetni odbori obrate pismeno na PO JSS najkasnije do 15. septembra o. g., tako da se im može na vreme udovoljiti.

Želimo, da se u svim bratskim župama I. prosvetne škole izvedu što uzornije te vam k tome želimo najlepših sokolskih uspeha. Molimo vas, da nas o uspehu škole odmah iscrpno izvestite.

Pozdravljamo Vas iskrenim sokolskim Zdravo!

Prosvetni odbor JSS.

odnosno prednjačkim pomoćnicima i pripravnici akoprem su namenjene naročito za društvene prosvetare i članove društvenih prosvetnih odbora. Prve župske prosvetne škole neka svim učesnicima pokažu smer i način dela kod sokolskih zadataka, neka im daju temelj za daljnje samostalno razmišljanje i traženje načina izvođenja svojih dužnosti kod sokolskog vaspitanja članstva. Kod toga treba imati na umu, da samo strogo svladavanje samoga sebe u sokolskoj disciplini može dovesti doista do uspeha. Trodnevne župske prosvetne škole neka to pokažu na uzoran način u vlastitoj organizaciji. Zato smo se odlučili za sastav gore objavljenog obaveznog detaljnog dnevnog reda na temelju sledeće razdeobe grade:

1. Sokolska misao i temeljna načela Sokolstva, 2 sata. Literatura: Tyrševi napisi, naročito »Naš zadatak, smer i cilj«; Ustav JSS; K. Vaniček: Sokolski evangelij; itd.

2. Istorija Sokolstva, 2 sata. Lit.: Slovenski Sokol, Hrvatski Sokol, »Sokolski Glasnik«, »Sokolice«, »Jugoslovenski sokolski kalendar« itd.

3. Sokolski telovežbački sustav, 2 sata. Lit.: dr. V. Murnik, Sokolski telovežbački sustav (»Slovenski Sokol«); D. Šulce: Sokolski sustav telovežbe; V. Bogičević: Priručnik itd.

4. Organizacija JSS, 3 sata.

5. Prosvetno delo u sokolskim društvima, 4 sata. Lit.: dr. V. Murnik: Prosvetni rad u Sokolstvu (»Sok. Glasnik« 1929.); Anketi I. Savezne prosvetne škole 1929.; D. M. Bogunović: Prosvetni rad u sokolskim društvima, itd.

6. Saradnja prosvetnih odbora kod vaspitanja naraštaja i dece, 2 sata.

7. Sokolsko novinarstvo, 1 sat. Lit.: Ant. Krejčić: Sokolske spravodajstvi (Prahá ČOS); članci u »Sokolskom Glasniku« 1928., 1929.

8. Kako se sastavljaju predavanja i nagovori pred vrstama, 2 sata. Pratički pokusi nagovora pred vrstama, 2 sata. Lit.: dr. B. Vinković: Bit misli sokolske; itd.

9. Upliv telovežbe na zdravlje čovečeg tela, 2 sata. Lit.: Dr. A. Košir: Človeško telo; dr. Arambašin: Ljudsko tijelo i njegovo zdravlje; itd.

10. Priprema članstva za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu. Vaspitanje discipline, 1 sat. Lit.: »Sokolski Glasnik« 1928., 1929.

11. Igre u sokolskim društvima i njihovo vaspitno značenje, 1 sat.

12. Redovna telovežba i pevanje u stupanju, 3 sata.

Kupno 27 sati. K pojedinim tačkama naveli smo najvažniju literaturu; to dakako nije sve, što može kod toga doći u obzir. Preporučamo, da se obazire naročito na opširnu i bogatu čehoslovačku sokolsku literaturu, a i na sva godišta naših sokolskih časopisa.

U nacrtu župske prosvetne škole činiće vam se moguće novo uvođenje predavanja o sokolskom telovežbačkom sustavu i redovnih telovežbačkih časova. Svoj cilj telesno, duhovno i čudoredno pridizanje čoveka istodobno želi postići Sokolstvo po nauci dr. M. Tyrša s telovežbom. Sokolstva hez telovežbe ne može biti. Zato je potrebno za svakog društvenog prosvetara, da

Jutarnji redovni telovežbački čas neka bude razdvojen na: 15 min. prva sprava, 10 min. druga, 25 min. proste vežbe za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 10 min. pevanje u stupanju. Po razdeobi to doduše nije uzoran telovežbački čas, (jer su samo dve sprave na račun 10 min. prostih vežbi i 5 min. pevanja, što je preko običaja), mora ali biti taj telovežbački čas uzoran po vodstvu i poučan za sve učesnike škole.

Kod prostih vežba neka se učesnike ne uči samo vežbe, već i kako treba vežbe učiti. U deset minuta stupanja s pevanjem neka se nauči nekoliko najpoznatijih sokolskih koračnica i praktično pokaže, kako neka se to vodi kod redovne telovežbe u društvu, gde dakako ne bi smelo biti vežbovnog časa bez pevanja sokolskih i narodnih pesama u stupanju barem po pet minuta. To utiče na vežbaće(ice) vaspitno a ujedno i zabavno. Za vođstvo jutarnjeg telovežbačkog časa u prosvetnoj školi neka se odredi spoznavno sa župskim načelnikom najbolji prednjak, dobre prednjake pak za vodstvo pojedinih vrsta.

U nacrtu su uz dva časa obuke o sastavljanju predavanja i nagovora pred vrstom ujedno i dva časa praktičkih pokusa nagovora pred vrstama. Svakom učesniku škole neka se iza obuke podeli teme za nagovore iz one grade, koja se u školi proraduje. Nagovor neka svaki napiše sam i po nagovoru preda bratu predavaču. Ipak neka po mogućnosti svaki brat govori slobodno, dakle ne čita sa lista. Nije dan nagovor ne sme biti dulji od 5 minuta! Po održanim nagovorima upozorite braću na pogreške, koje ste opazili kod sastavljanja ili u govoru.

Kod predavanja u času »Priprema članstva za II. jugoslovenski svesokolski slet« neka se kaže, kako duhovno pripremiti članstvo u društvima na taj slet. O tome je već, a i u buduće će opširno pisati »Sokolski Glasnik« u sletskoj rubrici.

Toliko dakle neka bude dovoljno kao tumačenje k nacrtu. Zadaća bratskih župskih prosvetnih odbora biće, da nacrt konkretiziraju po vlastitoj uvidavnosti, da odrede vreme i mesto škole, da odrede iz svoje sredine vođu škole, koji će se brinuti za tačno izvršenje programa i za red u školi, da se na vreme pobrinu za predavače, da bezuslovno zahtevaju učestvovanje svih društava, da svim učesnicima pribave primeran stan i konačište, da zahtevaju od svih učesnika škole najuzorniju disciplinu i ustrajnost. Preporučamo, da bude stanovanje i prehrana za sve učesnike zajednička, dakako da je to ovisno od mesnih prilika na sedištu svake župe.

Za zaključak objavljujemo disciplinarni red prosvetne škole, koji neka se iza dolaska svim učesnicima zajedno objavi.

1. Svi učesnici trodnevne župske prosvetne škole dužni su upravljati se po tome redu i uopšte pokazati uzornu disciplinu. Svaki teški prekršaj discipline kažnjava prosvetni odbor na predlog vođe škole s isključenjem, lakši prekršaj pak s opomenom ili ukorom.

2. Vođe škole i svim predavačima dužuju svi učesnici bratsko poštovanje i dostojno ponašanje.

Učesnik	7—8	8—10	10—10 ^{1/2}	10 ^{1/2} —12 ^{1/2}	12 ^{1/2} —14 ^{1/2}	14 ^{1/2} —15 ^{1/2}	15 ^{1/2} —16 ^{1/2}	16 ^{1/2} —17	17—18	18—19
Petak	Telovežba 1. preča 2. konj 3. proste vežbe za slet u Beogradu 4. pevanje u stupanju.	Sokolska misao i temeljna načela Sokolstva.	Odmor i doručak	Istorija Sokolstva a) u Čehoslovačkoj i slaviji. b) u Jugoslovačkoj i slaviji.	Ručak i odmor	Kako se sastavljaju predavanja i nagovori pred vrstama.	Odmor i užina	Organizacija JSS.	Igre. Tumačenje.	
Subota	Telovežba 1. ruče. 2. krugovi 3. proste vežbe za slet u Beogradu 4. pevanje u stupanju.	Sokolski telovežbački sustav.	Odmor i doručak	Prosvetno delo u sokolskim društvima a) sastav prosvetnih odbora i prednjaka sastavljanje u vežbaćeg radnog programa. b) prosvetno delo odbora i prednjaka sastavljanje u vežbaćeg radnog programa.	Ručak i odmor	Upliv telovežbe na zdravlje čovečeg tela.	Odmor i užina	Organizacija JSS. Opšta.	Praktički pokusi nagovora pred vrstama.	
Nedelja	Telovežba 1. preča 2. stol 3. proste vežbe za slet u Beogradu 4. pevanje u stupanju.	Prosvetno delo u sokolskim društvima c) predavanja, debatae, knjižnica, večeri, izlet i čitaonica. d) Sokolska pesela, izleti u prirodu.	Odmor i doručak	Saradnja prosvetnih odbora kod vaspitanja naraštaja i dece a) u vežbaonici b) izleti i letovanja c) poučni izleti d) čitanje sokolskih omladinskih časopisa.	Ručak i odmor	Sokolsko novinarstvo a) obaveštajna služba u sokolske i javne časopise b) organizacija raspisivanja sokolskih listova	Odmor i užina	Priprema za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu.	Organizacija JSS. Poslovanje: tajnika, blagajnika, statističara.	Praktički pokusi nagovora pred vrstama.

Razdeoba dela i dnevni red.

Kod razdeobe grade, koja se mora proraditi u trodnevnom župskim prosvetnim školama obazirali smo se na to, da se na stručan način pruži što više onoga, što je potrebno, da zna svaki društveni prosvetar i prednjak. Te župske prosvetne škole pristupačne su i preporučamo ih i prednjacima

poza temelje, kako se toj svrsi udovoljava. U predavanju o telovežbačkom sustavu neka se pruži pregled čitavog sokolskog telovežbačkog sustava, nato pak potanko razdeoba I. i II. struke. To neka bi bio podstrek k vlastitom daljnjem studiju, u koliko se učesnici s time nisu već prije bavili kao vežbači odnosno prednjaci.

3. Za svaki dan određuje vođa škole između učesnika brata, koji ima službu preko dana, t. j. brine se za red, ujutru budi u određeni sat, vodi braću na vreme k jelu, u vežbaonicu i predavaonicu, svakom br. predavaču daje na potpis dnevni red te uopšte izvršava u školi sve zadatke vodstva.

4. Ustati se mora svaki dan tačno

u 6 sati, u 6 1/2 je zajutrak, u 10 doručak sa posatnim odmorom, u 12 1/2 je ručak i dvosatni odmor, u 16 1/2 učina s posatnim odmorom, u 19 1/2 večera i voljno do 22 1/2, najkasnije u 23. moraju biti svi kod kuće. Između svakog časa predavanja je pet minuta odmora.

5. Za čitavo vreme škole odredi vodu jednog brata između učesnika, da rukovodi ručnom lekarnom i brine se za eventualnu lekarsku pomoć.

Prosvetni odhor JSS.

UPOZORENJE BRAĆI, KOJA TRAZE NAMESTENJE!

Budući starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, a i uredništvo »Sokolskog Glasnika« često dobivaju molbe za besplatno objavljivanje u rubrici »Traže nameštenje«, upozoravamo braću i sestre, da svoje molbe uvek obove potvrdom društvenog upravnog odbora ili prednjačkog zbora, koji svojim podpisima potvrde istinitost navoda molioca, jer inače ih nećemo objavljivati.

IZ UREDNIŠTVA

S obzirom na ograničenost prostora i veličinu izveštaja PO JSS i Sokolske župe Osijek ponovo su morali izostati istorijati Sokolskih župa Bjeovar i Niš i članak »Naši međunarodni telovčbački uspehi« koji će izlaziti u nastavcima.

XII. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 17. juna 1929.

Jugoslav. Sokolski Savez učestvovao je na proslavi 10-godišnjice univerziteta »Kralja Aleksandra I.« u Ljubljani po izaslanicima.

Iza toga raspravljalo se o obaveznoj službi za »Sokolski Glasnik« o sletovima u Poznanju i Plznu, kao i o promeni boravka naše ekspedicije — mesto u Prag poći će se u Varšavu. Pročitani su referati zastupnika JSS na sletu banatske župe u Velikoj Kikindi i župe Svetozara Miletića u Subotici i primljeni s radošću do znanja.

XIII. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 24. juna 1929.

Brat starosta opširno je izvestio starešinstvo u sletovima sokolskih župa Osijek i Šibenik-Zadar na kojima je zastupao JSS.

Zatim je govoreno o sletu u Poznanju i zaključeno, da se poljskom Sokolstvu podeli velika plaketa JSS na uspomenu našeg boravka u Poljskoj.

Sokolsko društvo Donji Miholjac zahvaljuje JSS na odlikovanju svoga staroste diplomom »Kralja Matijaža«. — Bratsko Sokolsko društvo u Sremskim Karlovcima proslavilo je 23. juna o. g. 25 godišnjicu svoga opstanka i tom prilikom poslalo sledeći brzojavni pozdrav starešinstvu JSS:

Najstarije Sokolsko društvo u Srbia pozdravlja danas o svojoj dvadesetpetogodišnjici dični Savez našega Sokolstva i obećava, da će i dalje živeti i raditi za sokolske ideale. Zdravo!

Ozledni fond JSS doznačio je Sokolskom društvu Celje Din 260 — odobreno.

XIV. SEDNICA STAREŠ. JSS 1. jula 1929.

Podstarosta br. Kajzelj seća se toplim rečima preminulog br. dr. Gregora Zerjave i br. prof. Franje Vajde, prikazavši njihovo delovanje u i za Sokolstvo. Starešinstvo je odalo počast njihovoj uspomeni. Obim porodicama izraženo je pismo saučesće.

Iza toga pročitao je izveštaj br. Vojinovića, podnačelnika JSS, koji je zastupao Savez na proslavi 25-godišnjice Sokolskog društva u Sremskim Karlovcima. Izveštaj je primljen s radošću do znanja.

Brat podstarosta izvestio je opširno o okružnom sletu u Murskoj Soboti, kojim prilikom je zastupao JSS. Održao je jednu sednicu s finansijskim odelkom za gradnju Sokolskog doma. Izveštaj je sa zadovoljstvom primljen.

XV. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 8. jula 1929.

Sednici je prisustvovao kao gost starosta Sokolskog društva Osijek br. dr. Perić, kojeg je brat podstarosta Kajzelj srdačno pozdravio. — Kongresu Trezvene omladine poslan je brzojavni pozdrav. — Sokolsko društvo Rab poslalo je brzojavni pozdrav starešinstvu JSS prilikom uzidavanja temeljnog kamena svoga doma. Iza toga pročitao je izveštaj o župskom sletu župe Svetozara Miletića u Subotici, koji je u svakom pogledu vanredno uspio.

Ozledni fond doznačio je Sokolskom društvu Hercegovac Din 510, Bela-Javornik Din 600, Šibenik Din 200 i Domžale Din 80. — Odobreno.

Podnačelnik JSS br. Jesih izvestio je opširno o župskom sletu Gorenjske sokolske župe u Škofji Loki, koji je vanredno uspio. Izveštaj se prima.

XVI. SEDNICA STAREŠ. JSS 15. jula 1929.

Brat starosta pozdravlja saveznog prosvetara br. Suklije, koji se vratio iz Praga sa 6 sedmičnog prednjačkog tečaja u Tyrševom domu.

Iza toga podali su opširne izveštaje o našoj ekspediciji u Poznanju i u Plzenj braća Gangl, Černe i Čebuař, kojima se prisutno starešinstvo zahvalilo za više nego požrtvovan rad. Ujedno je zaključeno, da se izrazi zahvala bratskom poljskom i čehoslovačkom Sokolstvu za svu vanrednu pozornost i bratsku susretljivost.

Brat Milost izvestio je starešinstvo o uspehom sokolskom sletu u Kamniku, prilikom proslave 25-godišnjice društva i razvicia zastave, kojom zgodom je pozdravio i čestitao u ime JSS.

XVII. SEDNICA STAREŠ. JSS 22. jula 1929.

Prilikom slovačkih narodnih svečanosti u Petrovcima zastupao je JSS starosta župe Novi Sad brat Pavlas i načelnik te župe brat Teodorović.

Ozledni fond doznačio je Sokolskom društvu u Borovnici Din 360 i Ptuj Din 410. — Odobreno. Iza toga je starešinstvo odobrilo naert za trodnevne župske prosvetne škole, kako ga je predložio PO JSS. — Brat statističar izveštava, da je odelok u Komendi likvidiralo Sokolsko društvo u Kamniku — odobreno. Iza toga raspravljalo se o nekim stvarima pravnog i organizacijskog značaja.

GRAMOFONSKE PLOČE!

Uz ploče s glazbom za proste vežbe članova i članica za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu godine 1930. (Din 60) ima JSS na raspolaganju i ploče sa sokolskom koračnicom.

Poručite jedno i drugo, jer oboje se treba u svakoj vežbaonici.

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA OSIJEK

VI. ŽUPSKI SLET U OSIJEKU (8. 19. JUNA 1929.). — NOVI SOKOLSKI DOM U OSIJEKU. — OVOGODIŠNJI INTENZIVAN RAD SOKOLSKOG DRUŠTVA U OSIJEKU. — LEP OPĆI NAPREDAK SOKOLSKE ŽUPE STROSSMAYER.

Cela prošla godina bila je za matično društvo Strossmayerove župe — za Sokolsko društvo u Osijeku — godina mučnog rada oko stvaranja predmeta za gradnju Sokolskog doma. Sva pažnja, svi napori i sve raspoložive sile bile su posvećene jednom cilju — grad-

svemu: bogatstvo i harmonija, uvežbanost i doteranost jednog dobro stavljenog i svestranog programa bila je opet radosni dokaz da jugoslovensko Sokolstvo u Osijeku lepo napreduje.

Pokraj spremanja za javne nastupe te sistematski rad u vežbaonici nije se omalovažavao prosvetni rad u društvu. »Prosvetni odbor« Sok. društva Osijek je odmah početkom ove sok. godine izradio jedan radni program, koji se je u glavnom sastojao iz ovih tačaka: Osnivanje naraštajskih samouprava, »Slovenske večeri« teča-

Otvorenje Sokolskog doma u Osijeku.

nji vlastitog doma! Nije tu bilo kakvog naročitog i velikog gesta mecenarske ruke van sokolskih redova — nego je u glavnom sve stvoreno iz vlastitih snaga neumornim radom od člana do člana, od prijatelja do prijatelja. Naravno da se je za vreme te marne i intenzivne akcije ponešto zanemartio ostali rad. Stoga lane nije bilo većih javnih nastupa i jačih priredbi. Osječko Sokolskog društva. No ove godine — kada je prva etapa Sokolskog doma izgrađena — počeo je da vlada drugi duh u osječkoj sok. redovima. Rešeni najteže brige životne: vlastitog krova nad glavom — sretni, ponosni i nestrpljivi — da će već jednom u realnosti moći da dožive taj svoj stari san — prionuli su ove godine svi na intenzivan sokolski posao. Podvostručenom voljom, upravo pomladnim elanom. Od najstarijih funkcionera upravnog odbora do najmlađih vežbača podmlatka. Taj bogati radni program počeo je svečanom akademijom na dan 28. aprila o. g. u počast hrv. mučenika Zrinjskog i Frankopana. Rasprodana auditorija Nar. kazališta, sjajan moralan uspeh telovčbačkog programa i dobar materijalan uspeh te akademije bili su prva svetla tačka ovogodišnjeg rada. U 16 tačaka bogatog programa nastupile su sve vrste i kategorije od male dece do prednjačkog zbora vanrednom preciznošću i lepom uvežbanošću. Program je bio aktualan i nov, jer je napose mnogo pažnje posvećeno novim smernicama telesnog vaspitanja. Većinom igre i ritmičke proste vežbe novijih stilova, mnogo tačaka sa pevanjem — a sve uz orkestralnu pratnju vojne muzike, što je znatno povećalo efekat tih nastupa. Uz domaće i češke autore važno je istaknuti da su dve vežbe bile sastavljene po uzoru naziranja na telesnu kulturu priznatih svet-skih autoriteta prof. George Déménysa i prof. Nils Bukha. Ta akademija dala je vernu sliku današnjih shvatanja telovežbe: da se kod svih prostih ritmičkih vežbi pa i igara mora nastojati postići što veća harmonija između općeg i svestranog provežbanja tela te ritma tela, duše i muzičke pratnje. Za uvežbavanje svih tačaka mnogo su bili zaslužni načelnik i načelnica društva br. Fr. Lhotsky i s. Jovanka Mileusnička, a sav veliki muzički posao oko instrumentacije orkestralne pratnje izveo je brat Antun Urban. Sve u

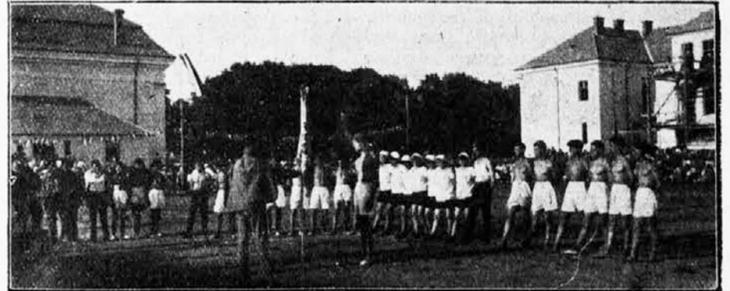
jevi slov. jezika, debatan večeri članstva i stalna idejna škola.

»Naraštajske samouprave« trebale su u glavnom da pruže naraštaju više poticaja i mogućnosti za svoje sokolsko vaspitanje i usavršavanje na prosvetnom polju a sve na temelju samostalnog samoodgoja. I ženski i muški naraštaj osnovali su pod vodstvom prosvetara društva (br. Aleks. F. Stanetti), a pod izmeničnim nadzorom i ostalih članova PO i prednj. zbora — svoje vlastite organizacije (pod imenom: »Kolo naraštajaca« i »Venčić naraštajki«). Te organizacije imaju cilj da vlastitim pobudama i vlastitim sredstvima odgoje što ozbiljniji i što samostalniji naraštaj. Takav naraštaj ce potenciranim interesom, jakim osećanjem odgovornosti ne samo nastojati, da što dublje prode u svrhu i ciljeve sokolovanja, da upozna tačno sokolske dužnosti i da se nauči ozbiljnom i strogom autodisciplinom podvrgavati se ovima — nego će i većom voljom sam poraditi na svojoj sveopćoj izgradnji i produbljenju. Na taj način će biti takva »samouprava« ne samo jaki faktor samoodgoja u sokolskoj omladini nego i snažan propagator naših ideja u celoj ostaloj omladini. Oživotvorenjem takovih organizacija postaju nagovori narašt. vrstama u vežbaonici nepotrebni pa se neće ništa oduzeti od skupocenog vremena što ga provedu u sokolani, a osim toga se daje mladeži prilika, da svoje slobodno vreme lepo, pametno i korisno upotrebe — a ne kao što se to često događa u ispraznim pa kadkad i štenim zabavama i rasonodama. — Rad u tim omladinskim organizacijama je živo započeo. U prvom polugodištu održano je mnogo sastanaka sa predavanjima i čitanjem najrazličitijih radova naraštajaca i naraštajki. U drugom polugodištu raširio se krug delatnosti osnivanjem raznih naraštajskih sekcija (pevačke, muzičke, diletantske) održavanjem tečajeva slov. jezika, a onda će slediti naraštajska posela i akademije, koje će oni sami spremati i predviđati.

»Čehoslovačkim Večerom«, koji je održan 8. maja o. g., otvoren je ciklus »slovenskih večeri« u Osijeku. Jedan govom za osječki sokolski život, koji je sjajno uspeo na svom »debutu«! Posle interesantnog uvoda i opširnog predavanja o čehoslovačkoj sa 70

skiopitičkih slika (predaje br. A. F. Stanetti) davan je jedan harmoničan i zaokružen program, koji je pružio sliku bratskog čehoslovačkog naroda. Skladno i osećajno pevanje narodnih i umetničkih pesama na češkom jeziku (sopran-solo i bas-solo), recitacije, Jedan umetnički solo na glaslama uz bravuroznu pratnju na klaviru, pevanje male dece u orig. češkoj narodnoj nošnji te konačno vežbanje članova, na-

radnjom svijiu društava a napose velikom agitacijom naših sokolskih pionira na Severu, br. društava u Bel. Manastiru i Dardi, to je i uspeo! Bilo je to zaista jedno jugoslovensko sokolsko slavlje dostojno toga istorijskog momenta u kulturno-nacionalnom razvitku grada Osijeka. Bio je to odlično položen ispit ne samo priredivača toga sleta i domačeg osječkog društva, nego i svijiu župskih društava te svijiu

Predaja naraštajske zastave pobjedničkom društvu.

raštaja i dece vežbi od isključivo čeških autora! Bio je to birani rukovet iz miomirisne bašte češke osujbnosti. To lepo veće ne samo da je bilo informativno jer nas je upoznalo sa istorijom, jezikom, poezijom, muzikom i telesnom kulturom naše severne braće, nego je imalo i značaj rada na slovenskoj uzajamnosti. Spremljeno u saradnji sa bratskom čehoslovačkom kolonijom u Osijeku (od koje se svojim požrtvovnim radom napose istakao brat Jos. Počinec), bilo je vrlo dobro posećeno od osječkih Čeha i elite osječkih Jugoslavena. Osječko Sokolsko društvo će intenzivno nastaviti priredivanjem »Slovenskih večeri«. Izvođenje ostalog prosv. programa (debatne večeri, stalna idejna škola itd.) ostavljeno je za drugo polugodište ove sok. god., kada će Osj. društvo već u svome domu moći da razvije svoju delatnost. Kao priprema za ovogodišnji župski slet bio je određen.

Okružni slet (osječkog okružja) u Donjem Miholjcu 26. maja o. g. Taj slet, koji je blagodarci vrlo agilnim i dobro organiziranim predradnjama Donjomiholjačkih Sokola i jake potpore Sok. dr. u Osijeku nada sve uspeo, imao je dimenzije jedne jače sokolske manifestacije a to je bilo zbilja i na mestu, jer je ujedno bio okvir jedne lepe domaće proslave Donjomiholjačko društvo slavilo je 20-godišnjicu opstanka i 20-godišnjicu starostovanja vernog, oporbanog i ustrajnog sokolskog radnika brata Dra. Božidara Katusića. — Posle pokušnih natecanja i pokusa za javnu vežbu, bila je povorka kroz mesto. U imponzantnoj povorci stupao je i jedan veći odred vojnika Sokola iz Osijeka. Na ukusno iskičenoj tribini sledila je svečana predaja diplome kralja Matijaža, koju je tom prilikom podelio JSS bratu Dru. Katusiću. Pošto je predsednik općine pozdravio jubilarno društvo, održao je br. podstaršina Sok. društva Donji Miholjac Dr. Ivan Frančić odlučig prigradan govor, posle kojega je u ime Saveza, brat izaslanik Sok. župe Strossmayer brig. general Stojan Nikolić jednim zanosnim i upravo vatrenim govorom predao svečaru diplomu. Br. Dr. Katusić bio je predmet oduševljenih i dugotrajnih ovacija. Popodnevna javna vežba privukla je na sletiste preko 1500 gledalaca, što je za prilike u D. Miholjcu bilo upravo rekordna poseta. Bila je tu zastupana sva nacionalna elita mesta i okoline a među odličnicima iz Osijeka bio je i komandant osj. divizije brat div. den. Jevrem Damjanović i sva tri brig. generala iz Osijeka braća Nikolić Tešić i Martinović. — U večer održana je svečana akademija u dupko punoj dvorani. Naravno da su i tu imali glavni udele vežbači i vežbačice iz Osijeka, no istakla su se i druga br. društva, koja su na tom Okruž. sletu sudelovala, a u prvom redu Đakovo i Valpovo, pa

naših prijatelja u okolini.

VI. slet Sok. župe Strossmayer održavao se je 8. i 9. juna. Već 7. u večer stigoše suci i natecatelji, jer 8. se održava člansko i IV. naraštajsko natecanje za prelaznu župsku zastavu. Baš za taj ponosni trofej naše nadobudne omladine očekivala se ljuta borba. Dne 8. juna u 6 s. u jutro započela su članska i naraštajska natecanja na prostranom letnom vežbalištu odmah iza Sok. doma. To je ujedno bilo i sletističe za javnu vežbu. — Od članova nastupila su 2 odeljenja u nižem razredu i to Đakovo i Osijek i 20 pojedinaca. Prvo mesto: Đakovo (vel. dipl. i lovor venac). Od pojedinaca prvo mesto: br. Đuro Bassi (Đakovo). Članice nastupaju sa jednim odeljenjem (Đakovo) i 4 pojedinke iz Broda. Od pojedinke osvaja prvo mesto: Magda Vesinger (vel. dipl.). Muški naraštaj nastupa sa 3 odeljenja: Brod, Vinkovci i Vukovar i 9 pojedinaca. Prvo mesto: Brod (vel. dipl. i lovor venac). Od pojedinaca osvaja prvo mesto: Branko Poljuga (Vinkovci). Osim toga se još natecaše u šestoboju i u posebnim granama lake atletike. Ženski naraštaj nastupa sa 5 odeljenja i to: Osijek (2), Brod, Vinkovci i Vukovar i 8 pojedinke. Prvo mesto: Osijek (vel. dipl. i lovor venac). Kao pojedinica osvaja prvo mesto: Irma Škaurin (Osijek). — Pobjednik župske nar. zastave za ovu godinu je Sokolsko društvo u Vinkovcima, jer je postiglo zajedno sa svojim muškim i ženskim odeljenjem najveći broj tačaka t. j. 1094,90 od mogućih 1260 tačaka, t. j. 86,89%.

Sama natecanja obavila su se u uzornom redu i pokazala su u glavnom da je bilo uloženo mnogo truda za uvežbavanje a naročito je muški naraštaj pokazao lep napredak. — Istoga dana u predvečerje stizavali su i ostali gosti, a među njima i izaslanik br. Saveza, sam savezni starešina br. Eng. Gangl, kojega je svo u Osijeku sakupljeno Sokolstvo oduševljeno dočekalo na kolodvoru. U večer priredena je svečana župska Akademija u Nar. kazalištu na kojoj sudeluju br. društva: Brod, Đakovo, Osijek, Vinkovci i Vukovar. — Akademija pokazala je visoki stepen tehničkog napretka sudelujućih društava. Gotovo svi su sastavci sastavljeni po najmodernijim smernicama današnjeg telesnog odgoja. Kazalište je bilo dupkom puno a osim br. saveznog starešine bili su još na akademiji: veliki župani osječki i vukovarski, komandant osječke divizije, gradonačelnik-komesar i mnoge druge civilne i vojne ličnosti.

U nedelju, dne 9. juna bili su od 6 sati u jutro do 10 sati pokuši za javnu vežbu. U 10 sati se formirala imponzantna povorka, koja je prošla gradom, koji je bio bezbrojnim zastavama iskičeno te je na mnogo mesta bila burno pozdravljena. Kada govorimo o toj manifestacionoj povorci ne možemo a da ne konstatiramo koliko je ljubavi

Slikovite narodne nošnje i predstavnici Sokolstva.

zatim Dalj, Darda, Beli Manastir i Vukovar.

Kroz celi mesec maj tekle su zadnje intenzivne pripreme za župski slet. Napose se je išlo zatim da bude odaziv uzupljenih društava te uopće naše publike iz pokrajina što veći. Da bude okvir te retke i značajne proslave, koja je bila spojena sa sletom — svečanog otvorenja Sok. doma u Osijeku — što dostojniji i što sjajniji. Zdušnom sa-

i koliko je oduševljenja uloženo za uspeh ove priredbe, što se vidi već iz činjenice, da kod osječkog Sok. društva nije do nekoliko sedmica pred slet postojalo konjičko odeljenje — a na čelu povorke jašilo je na dan sleta 56 Sokola-konjanika! (Ta jahačka sekcija davala je na popodnevnoj javnoj vežbi dve upravo briljantne jahačke produkcije). Iza sokolske konjičke jašilo je 42 konjanika-seljaka, zatim 50 đaka-

redova te konačno 24 konjanika dobrovoljaca i četnika. U povorci su bile 3 fanfare, 1 vojna muzika, 5 članskih zastava, 3 naraštajске zastave, 107 članova u odori, 67 članica u odori, 129 muškog i 117 ženskog naraštaja, 194 dece te 98 članova u vežbačem odelu, blizu 200 članova i članica u građanskom odelu, na stotine naroda u divnim nošnjama baranjskih i slavonskih seljaka, delegacije raznih patriotskih društava — svega 1854 lica. Pošto je povorka prošla kroz grad vratila se pred Sok. dom — da se obavi najznačajniji deo programa ovih za jugoslovenski Osijek nezaboravnih dana.

Pred odličnim krugom uzvanika, gostiju sa strane te uz vanredno mnogobrojno sudelovanje građanstva i seljštva obavila se čim otvorenja. Među izaslanicima vidimo ne samo sve reprezentante osječkih civilnih i vojnih vlasti nego i sa strane osim brata saveznog starešine i izaslanika Beogradske župe br. generala Cvetkovića, izaslanika Zagrebačke župe br. Peru Gazarija, br. podstarešinu saveza Dra. Lazara Cara te velikog župana sremske oblasti Janičija Krasojevića. Prvi pozdravlja vrlo toplom dobrodošlicom sakupljeno Sokolstvo naše župe, starešina župe br. ing. Din. Petrović. Zatim u odluljem govoru predstavnik građevno-finanjskog odbora br. brig. general Spasoje Tesić razlaže istorijati način finansiranja gradnje te predaje Sok. dom na upotrebu bratu starešine društva Dr. Mateju Periću. Trobojka, koja je dovela zatvarala velika ulazna vrata doma pada, vojna muzika završava himnu, a pred široko raskrsljenim vratima preuzima starešina društva dom, zahvaljujući u svom govoru svima dobročiniteljima, koji su doprineli svoj obol i naglašujući čvrstu odluku osječkih Sokolova — upravo sveti zavet u ovom svečanom trenutku — da će ovu novu sokolsku kulu pretvoriti u rasadište nacionalne svesti i temeljnih misli, na kojima treba da je sazdana naša država: moralne, kulturne i telesne obnove našega naroda a sve u duhu potpunog narodnog i državnog jedinstva. Veliko oduševljenje izazvao je reprezentant vojske, Komandant Osječke Divizije, brat general Jevrem Damjanović kad je u ime naše narodne vojske progovorio nekoliko krepkih patriotskih reči završujući svoj govor usklikom: »Živeo jugoslovenski Kralj!« Završni govor održao je starešina JSS br. E. Gangl. Kao uvek govorio nam je opet sa onim velikim oduševljenjem, onim pesničkim zanosom, onim uverljivim hrabrenjem, kojim može da govori samo on, naš starosta. Gledali smo s njim: u duhu belu ruku našeg velikog vladike Strossmayera, kako blagoslivlje to delo, bili smo s njime sretni i ponosni nad ovim novim uspehom našim — no osećali smo i tešku i ozbiljnu odgovornost, koju preuzimamo: da ova tvrđava Sokolstva u Osijeku vazda i dostojno izvrši svoju mnogostruku zadaću. Dugo, dugo, oduševljeno i zanosno klicanje nadglasalo je prve taktove vojne muzike a kroz celo sviranje naše himne padala je kiša od sveća na našeg dičnog saveznog starešinu. Ta lepa, ganutljiva i skroz spontana (jer sveće nije bilo spremljeno u tu svrhu nego su ga učesnici povorke došli na putu kroz grad) ovacija bila je divni završni akord ove svečanosti.

Sledila je zakuska, koju je davalo Sokolsko društvo u Osijeku svojim gostima i upisivanje u Spomen knjigu.

ŽUPA ZAGREB

SOKOLSKO DRUŠTVO U BREGANI priredilo je 11. augusta o. g. svoju godišnju javnu vežbu sa vrtnom zabavom, tombolom itd. pa se pozivaju sva bratska susedna društva, da toj prireditu u što većem broju prisustvuju, kako bi ona što impozantnije i moralno uspešno. Ujedno molimo br. načelnike(ce) da nam i oni pomognu kod javnog nastupa sa što većim brojem vežbača. Članstvo, koje bi već pre podne priseplo, može si ogledati starodavni grad Moskrice ili poći na kupalište na Savu (10 min. od Bregane). Za prehranu biće poskrbljeno.

ŽUPA MOSTAR

JAVNA VEŽBA SOKOLSKOG DRUŠTVA U ČAPLJINI.

Javna vežba Sokolskog društva u Čapljini, održana je 7. jula o. g. Ličita je više na okružni slet, nego na vežbu jednoga društva, jer su braća iz Stoca, Ljubuškoga, Vrgorca, Mostara, Metkovića i Trebinja u velikom broju došli da uveličaju ovo sokolsko slavlje. Sokolsko društvo u Čapljini duhuje im toplu bratsku zahvalnost na moralnoj i materialnoj potpori.

Program javne vežbe otpočeo je sa natecanjem članova iz društva i sokolskih četa pod nadzorom župskog načelnika br. P. Čolića, a zatim su izvedeni pokusi za proste vežbe. U 5 sati po podne svrstala se povorka pred Sokolanom pa je na čelu sa glazbom br. Sokolskog društva iz Metkovića, krenula kroz grad na vežbalište, koje je bilo vrlo ukusno okićeno zastavama i zelenilom. Tu je br. Dr. Pavo Canki održao sjajan govor o desetogodišnjici ujedinjenja Jugoslovenskog Sokolstva. Zatim su sve katego-

Posle podne u 15 sati bila je slet-ska javna vežba. Osim sviju redovitih kategorija uzupljenih društava, koje nastupaju u župskim i u beogradskim Dr. Mušnikovim prostim vežbama bilo je vrlo lepih produkcija na spravama, u lakoj atletici te u igrama. Vanredno izgledno radili su vojnici Sokoli osječkog garnizona dve vežbe: sa puškama (njih 320) i proste (njih 104). Lepo iznenadenje je bilo skladno i dobro izvedena prosta vežba muške i ženske seljačke dece (34) iz Darde u narodnim nošnjama. Buru odobravanja odelo naše novo konjičko odeljenje koje je pod stručnim vodstvom brata art. pučovnika Miloja Pozadića u najkraćem vremenu pokazalo sjajne rezultate. Nastupaju sa 2 trčke: voštežiranje (10) i karusel (25) U okviru programa javne vežbe obavila se i svečana predaja prelazne zastave pobedičkom naraštaju Sok. društva Vinkovci, kojom prilikom su braća savezni staršina Gangl i župski staršina Petrović u zasnosnim i misaonim govorima davali sokolskoj omladini nove pobude za budući rad. Javna vežba uspeša je u svakom pogledu odlično. Svi nastupi izvedeni su u uzornom redu i disciplini i nad svima osećala se snažna ruka župskog načelnika, starog tehničkog cutinera, brata Frana Lhotskoga.

Posle javne vežbe razvila se narodna zabava u izložbenim prostorijama uz sviranje vojne muzike.

Na svim priredbama toga sleta: na župskoj akademiji, u povorci, na svečanom otvorenju doma, na popodnevnoj javnoj vežbi — svagde se ispoljila harmonična saradnja triju važnih faktora naše zemlje: Sokolstva, vojske i naroda. Ta prirodna i skladna, iskrena i srdačna harmonija, koja se je tom prilikom tako spontano manifestovala i koju svi pravi i dobronamerni Jugosloveni već od Ujedinjenja propaguju i priželjkuju, mnoge je učesnike tog sokolskog slavlja upravo ganula do suza radosnicama!

Sokolstvo Sok. župe »Strossmayer« istupilo je na sletu sa dobro uvežbanim i brojno zastupanim vrstama i pokazalo je naročito lep napredak u naraštajskim odeljenjem — koje znače budućnost i uzdanicu našu!

Vojska je manifestovala svoju bratsku vezu sa Sokolstvom ne samo saradnjom mnogih Sokoloficira (kao sok. funkcionara nego i nastupom Sokolovojnika u dve briljantno uvežbane tačke, a oficiri osječkih artiljerijskih puškova koji su svi članovi Sokola, daci artiljerici i ostali članovi, dali su dve vrlo uspele konjičke tačke.

Narod bio je treći važan faktor, bez kojega bi ta slava bila nepotpuna a i ne bi imala ovaj duboki smisao opravdanosti. Ponosom je brat društveni starešina u svom govoru mogao pokazati na stotine prisutnih seljaka i seljakinja u živopisnim narodnim nošnjama slavonskim i baranjskim i naglasiti sokolskim radnicima, da tamo treba da su upereni naši pogledi i smernice rada u budućnosti, na onu još nezoranu, neobrađenu sokolsku njivu!

Osječki Sokolski dom, koji je u okviru vrlo uspešnog VI. sleta Sokolske župe Strossmayer svečano otvoren, nije mogao pod lepšim auspicijama da otvori svoje dveri nego pod zaštitom skladne saradnje triju temeljnih faktora velike budućnosti:

Naroda, Sokolstva i Vojske!

rije članstva izvele vežbe i to: muška i ženska deca, muški i ženski naraštaj, članovi i članice, te članovi i muški naraštaj Sokolskih četa iz Prebilovaca, Klepac, Gabele i Tasovčice. Sve vežbe izvedene su vrlo dobro, a naročito burno su pozdravljani Sokoli sa sela koji su nastupili u velikom broju i izvele vežbe vrlo skladno. Divno je bilo pogledati kršne seoske momke, opaljenih lica, žuljevutih ruku, u živopisnom narodnom odelu, kad nastupaju i vežbaju. U večer je održana akademija. Sve tačke programa izvedene su vrlo dobro i završene sa nastupom ženskog naraštaja koji je izveo slovo »A« a glazba intonirala himne. — Javnu vežbu posetilo je gotovo celokupno starešinstvo župe »Aleksa Šantić« i veliki župan g. Ivanišević, koji sa velikim interesom prati napredak Sokolstva i potpomaže ga. Pored ogromnog moralnog uspeha, također je i materijalni zadovoljavajući, jer je palo brutto prihoda Din 11.874, što je za naše prilike vrlo velika svota.

ŽUPA SPLIT
IZLET VIŠKOG SOKOLA U KOMIŽU.

U nedelju 23. juna viški Sokol, zajedneno se u svečanom ruhu, sa svojom

glazbom i svim kategorijama posetio je parobrodom novoosnovano Sokolsko društvo u Komiži. Veseli odlazak iz Visa sa preko 300 osoba, a oduševljeni dolazak i svečan doček komiških Sokola i načelnika opštine brata A. Mardešića navršali su ugodan boravak među braćom i građanstvom Komiže. Pozdrav viškog podstaroste br. M. Buškariola na obali Komiže Sokolu i pučanstvu i bratski odzdrav podstaroste komiškog Sokola br. L. Petrića i načelnika opštine delovali su na prisutne upravo zanosno. Glazbe su svirale, a po iskrcanju formirala se veličanstvena povorka, koja je burnim klicanjem Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu povukla iz domova sve komižane, da se bratski s višanima pozdrave.

U 5 sati mladi Sokolovi Komiže i Visa priredili su javni čas, a u večer viški akademiji. Sve tačke obiju priredaba bile su izvedene veoma dobro, a dokazom je, što je građanstvo napuno vežbalište i oduševljeno prisjelo svim kategorijama. — Zauzetost komiških Sokola uz pomoć braće višana osobito sestre načelnice N. Komosa-rove neumorne sokolske radnice i brata Srećka Rokija, uz ostalu braću do-prineše, da je sve bilo spr mjenio i izvedeno sa puno shvaćanja i sigurnosti.

Braća Komižani uvežbani u vrlo kratkom vremenu iznenadili su nas sve marnom izvedbom sviju vežbi, po čemu je suditi, da će u brzom tempu zamerno napredovati, tim više što Sokol vodi iskusni patriote i stari borci

ŽUPA CELJE

PROSLAVA 25LETNICE SOKOLSKEGA DRUŠTVA V ZALCU.

Dne 29. junija 1929 je proslavilo Sokolsko društvo v Zalcu 25letnico svojega obstoja s telovadno akademijom, ki je obsegala 16 točk.

Vsi odelki so izvajali pod vodstvom vadteljice(ve) sester Jane Hodnikove, Milice Mikuševce, načelnice Eliške Petričkove ter bratov Dr. Zorana Jošta, Maksa Pivca, načelnika

ŽUPA ZADAR-ŠIBENIK

IX. SLET »ŠIBENSKO-ZADARSKE« SOKOLSKE ŽUPE U ŠIBENIKU.

15. i 16. juna o. g. održan je u Šibeniku slet »Šibensko-Zadarske« sokolske župe prigodom tridesetogodišnjice Sokolskog društva u Šibeniku. Na ovom sletu sudelovali su bratske župe »Rijeka« — Sušak i »Vojvoda Hrvoje« — Split. Tih dana osim velikog broja Sokolova sjatilo se u Šibeniku veliko mnoštvo naroda sa svih strana naše prostrane otadžbine. Već po raznim pripremama, koje su provedene u najlepšem redu, a i po zanimanju, koje je vladalo, moglo se naslušivati, da će ovaj slet biti zaista prava i istinska manifestacija sokolske misli na Jadranu. Očekivanja su se i ispunila.

U subotu 15. juna grad je već izgledao naročito svečan očekujući sa iskrenim veseljem svoje goste. Isti dan stigao je u Šibenik i starešina Jugoslovenskog Sokolov Saveza br. E. Gangl. Na Poljani kralja Petra bile su podignute ukusno iskićene tribine ukrasene jugoslovenskim zastavama, zelenilom i sokolskim odzancima.

Toga dana održano je u 5 sati ujutro župsko natecanje. Tokom dana stizavali su mnogi članovi bratskih društava, koji su imali da izvedu program večernje akademije. Oko 19 sati matično društvo sa župskim starešinstvom i statostom bratom E. Gangliom na čelu priredilo je uz pratnju sokolske glazbe cphod gradom i doček gostiju koji su stizali te večeri železnicom. U 21 sat počela je akademija. Sve tačke programa bile su izvedene tačno i s uspehom. Na programu bile su sledeće tačke: 1. Sokolsko društvo Sušak m. n.: Skok preko konja. 2. Sok. društvo Sinj ž. n.: »Ples Turkinjica«. 3. Sok. društvo Split m. n.: »Sona«. 4. Sok. društvo Split m. n.: Dr. Klinger »Osmerka«. 5. Sok. društvo Sušak ž. čl.: Vežbe s veslima. 6. Sok. društvo Šibenik m. čl.: »Polonaise«. Među tačkama svirala je vojna muzika.

U nedelju 16. juna u 5 sati obilazila je sokolska glazba gradom. U 5:30 sati stigla je u velikom broju sa parobrodom »Slovenec« bratska sokolska župa »Rijeka« Sušak, a nešto kasnije železnicom i parobrodom »Krnje« župa »Vojvoda Hrvoje« Split. Finansijskim parobrodom »Kosovo« stigao je iz Splita veliki župan g. Dr. I. Perović kao predstavnik predsednika vlade i general g. Stamenković. Gostima i bratskim župama bio je pripremljen srdačan i lep doček uz svirku glazbe i pucnjavu prangija.

Iza 7 sati počeli su pokusi za javnu vežbu. U 11 sati bio je nastup svih kategorija za povorku, koja se je formirala na sletištu. Povorku je predvodila sokolska konjica u narodnoj nošnjici. Iza ove stupali su načelnici triju župa, zatim 18 zastava, starešina Jugoslov. Sokol. Saveza E. Gangl sa starešinstvom župa, gosti, narodne nošnje, muška i ženska deca, muški i ženski naraštaj, članice, sokolska župa

za sokolske i jugoslovenske ideale. — U jednu reč, višani su u svemu bili potpuno bratski susretani, sve je bilo tako lepo organizovano, da može služiti primerom svakome. — Materijalan i moralan uspeh bio je odličan.

Čitav dan, pa sve do ranog jutra čula se svirka glazbe i osećalo neopisivo veselje. U 4 sata u jutro rastavljajući se od komiške obale, vedre naraštajke i naraštajci opojeni čistinom tihe i divne zore zapevaše bratske pesme, željom, da svoju novu braću i sestre što skorije vide u svojoj sredini.

Visu, srčtan budi što na obim tvojim obalama sja sokolsko sunce, što rasklopljenih krila junak Sokol nad tobom leti i čuva tebe — biser plavog jugoslovenskog Jadrana od mrske po-blepe požudnog tudina!

Sokol, rastvorite srea vaša, otkrijte istinu jugoslovenske snage, otkrijte svoje samo sokolski i narod ce vas blagoslivljati!

I zato Komižani i Višani zbijajte sokolske redove, jer to je uzdanica i vera naše mlade, ali vclike nacije. Zdravo!

ŽUPA LJUBLJANA

Slet sokolske župe Ljubljana održan je neopisivo na 15. septembra o. g., a održao se na sedištu Sokolskog društva Vič kraj Ljubljane. Župa je primila odobrenje starešinstva JSS, da na slet pozove i susedne župe.

Martina Šketeja svoje vaje v svakem oziuru tako dovršeno, da je bilo mnogoštevilno občinstvo presenceno, kar je dokazalo po vsaki točki s svojim dotogotrajnim odobravanjem Mnogo točk se je moralo na željo gledalcev ponoviti. Vse točke je spremljala na klavirju sestra Marija dr. Joštova, ki je s svojo požrtvovalnostjo veliko pripomogla, da so se vse točke brzhibno izvišile.

»Rijeka« Sušak, sokolska župa »Vojvoda Hrvoje« Split, Kraljevska Mornarica i sokolska župa »Šibensko-Zadarska«. Osim toga učestvovala su i četiri glazbe. Ovoj impozantnoj povorci, u kojoj je učestvovalo oko 1200 Sokolova, bile su od strane građanstva priredene burne ovacije. Kudgod je povorka prolazila, svuda je bila srdačno pozdravljena i posipana cvećem. Klicalo se kralju, državi i Sokolstvu. Oduševljenje je bilo neopisivo. Čitav Šibenik sjatio se toga dana, da pozdravi braću Sokolove.

Na obali pred hot. lom Krka povorka se je zaustavila. Na terasi bili su sakupljeni predstavnici vojnih i civilnih vlasti crkveni dostojanstvenici, izaslanici svih mesnih ureda, korporacija i institucija. Sa terase pozdravio je goste starešina »Šibensko-Zadarske« župe brat P. Kovačev te je pročitan i upućen pozdrav Nj. Vel. Kralju i predsjedniku vlade. U ime opštine pozdravio je goste gradski načelnik g. saveznik Dulčić, a u ime predsednika vlade vel. župan g. Dr. Perović. Starešina splitske sokolske župe br. Dr. Bučić pozdravlja sve sakupljene Sokolove, pa na koncu čestitajući svečaru, šibenskom sokolskom društvu njegovu tridesetogodišnjicu, privezao je na društvenu zastavu krasnu svilenu vrpču kao dar sokolske župe »Vojvoda Hrvoje« Split. Iza toga održao je pozdravni govor starešina sokolske župe »Rijeka« — Sušak br. Polić, a na koncu pozdravio je Sokolove starešina JSS br. E. Gangl. Svi govori bili su dopraćeni burnim poklicima kralju, državi, Sokolstvu, a glazbe su odsvirale narodne himne.

U 17:30 sati održana je na Poljani Kralja Petra javna vežba. Sletiste je bilo dupkom puno, preko 6000 gledalaca U posebnoj počasnoj loži bili su sakupljeni uzvanici i gosti. Vežbe su pratile glazba šibenskog sokolskog društva i vojna glazba. Vežbe su izvedene ovim redom:

1. M. d.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 2. Z. d.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 3. M. n.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 4. Z. n.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 5. Kraljevska Mornarica (Izvidnička komanda): Vežbe s veslima. 6. M. i ž. čl.: Vežbe na spravama. 7. Kraljevska Mornarica (Brodarska Podof. škola): Vežbe s puškama. 8. Z. čl.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 9. M. čl.: Proste vežbe za II. svesokolski slet u Beogradu. 10. Starina braća: Vežbe s batinama. 11. Sokolska župa »Rijeka« Sušak: Borasova Narodna Kola.

Sve vežbe bile su izvedene tačno, skladno i u uzornom redu. Svaka tačka programa bila je od građanstva burno pozdravljena i nagrađena oduševljenim priznanjem i odobravanjem. U večer razvila se na sletištu pučka zabava uz pucanje prangija i bacanje vatrometa. Iza toga kasno u noć odlazili su gosti železnicom i parobrodom. Ispraćaj je bio nadasve srdačan.

Sa ovog sleta Sokoli su poneli najlepše utiske i ojačali svoju sokolsku svest. Ovaj slet bio je zaista jedna lepa manifestacija Sokolstva na Jadranu, pun sretnog znamenja za ostvarenje sokolskih ideala.

Osim velikog moralnog uspeha slet je uspeo i u materialnom pogledu veoma dobro, što se ima zahvaliti nadasve dobroj organizaciji sleta.

ISTORIJA SOKOLSKOG DRUŠTVA U BETINI.

(Nastavak i svršetak.)

III. Bilić Mate i Magazin Ante, nakon što je njihov drug Jakovčević bio interniran, od talijanskih vlasti na najružniji način zlostavljeni, moradoše pobeci u Split pre nego budu uhvaćeni.

IV. Dva brata Jadrešić Jere i Mihovil odvedeni su u Italiju i tu skapavali po talijanskim tamicama, pravim pećinama. Kad se povratili, dođoše opet u sukob sa talijanskim vlastima, i posle očajnog otpora budu napušeni. U toj borbi Mihovil, potpuno goloruk, zadobio je 13 rana, ali i sam je trojicu oružanih karabinjera zadao 26 rana. Između bio je uhvaćen i otpremljen u vojnu bolnicu u Šibenik, odakle mu je uspeo preplivavši šibenski kanal pobeći pre sudenja u Split. Također i bratu mu Jeri uspeo je da pobege u Split. Sve ove izbeglice živele su u Splitu na najoskudnijem način u borbi za životni opstanak dok su njihove porodice bile zlostavljane i proganjane. U celoj Betini bio je najduskiji teror za vreme okupacije. Posle zalaza sunca nitko nije smio biti van kuće. Koga bi se našlo van kuće, kundačilo bi ga se i zatvaralo. Kao najvećeg zločinca. — Ali pala je mrska Austrija, pa i talijanska okupacija.

Soko i čitaonica ostali su bez krova, bez namštaja, bez svoje biblioteke. Sve je propalo. No, ostao je junaki sokolski ponos i žilava neslomiva snaga u sreima jugoslovenskih Sokolova. Mi smo se završili, da pošto pota sazidamo sebi doličan dom — ponosno гнездо svoje.

Do ostvarenja ove namisli prošli smo kroz jednako žestoku borbu, kao što je bila borba za opstanak pod Austrijom i talijanskom okupacijom.

Imali smo svega Din 20.000 i tom svoticom naumili smo, da sazidamo dom dug 26 m a 10 m širok.

Na seoskom zboru dobili smo besplatno od opštine zemljište za gradnju doma. Ono se nalazi na najlepšem mestu u selu, na seoskom trgu između dviju cckvenih zgrada. Uvući se među te dve zgrade, to je najnemogućnija stvar jednom nepristrajnom posmatraču, ali mi smo se uza sve neprilike uvukli.

Medutim, dok smo se mi marljivo pripremali za gradnju doma naši protivnici izradili su kod oblasnog odbora da se zabrani darovština opštine kao i gradnja našeg doma.

U letu 1928. kad je dan najduži i kad su poljski radovi najmanji počesmo graditi dom. Čim smo počeli raditi izradiše da nam se zabrani svaki daljni rad. Svakim danom stizale su nam zabrane pismene i brzojavne i od opštine i od oblasnog odbora. Tri puta dolazili su nam žandari i redari da obustave rad. Mi bi smo predali, ali čim bi oni otišli, mi odmah udri da se radi. Radilo je dnevno preko 50 članova i u 12 dana došli smo do krova, 6 m čiste visine. Nismo hteli prestati radom, jer smo znali da smo u pravu da sve te zabrane imaju nameru, da mi izgubimo slobodno vreme, kad članovi mogu da rade sve besplatno.

Svi su članovi radili besplatno, a da im društvo nije davalo ni kap vode. U svojim brodovima besplatno su naneli potreban kamen, pesak i cement. Platili smo jedino cement i pesak, a ostalo zahvaljujući požrtvovnosti članova, sve besplatno. Utršili smo 986 nadnica. Sa samih Din 20.000 sagradili smo dom i pokrili. I sam inžinjer br. Jakov Despot iz Šibenika radio nam je sve besplatno.

I tako uz grčevitu borbu sa svim neprilicima domogli smo se doma makar polovinu izgrađenog. U njem ćemo početi da pravu sokolski živimo i radimo i prikupljamo snage za budući naš rad koji je isto toliko težak, kao i dosadašnji. U tom budućem našem radu nadamo se da će nas pomoći i bar i najmanjim svojim doprinosom svaki pravi Sokol i rodoljub u našem mestu. Treba da nas se pomogne, jer smo mi na mrtvoj straži, a samim seljačkim žuljevima ne možemo da dogotovimo tako velik dom.

Pre nego završim napomet ću i ovo jer je i to zasluga Sokola.

Soko j u našem mestu upravo sokolski ogojio celu jednu generaciju, koja se idealno borila za oslobođenje od Austrijom i talijanskom okupacijom, a posle evakuacije uvek je visoko držala ideal Jugoslovenstva, da ni za časak nje posumnjovata u to ni u doba kad je partizanska borba bila na vrhuncu.

Žurić Božidar.

SOKOLSKO SLAVLJE U ZEMUNIKU.

Benkovačko Sokolsko društvo priredilo je izlet u Zemunik, t. j. najzadniju tačku naše granice.

Uz podmladak muški i ženski

Rezervna snaga

Je u sportu kao i u svakoj drugoj borbi za opstanak najvažniji uslov uspjeha. Mnoge bitke odlučene su time, što su rezerve bačene u borbu...

Slično je i kod vježbača. Pobjediti može samo onaj, koji raspoloživo ima dovoljno rezervu fizičke snage, koja će mu omogućiti, da u konačnoj borbi što više ojača i što bolje uzdrži sposobnost svojih mišića, svojih živaca i uopće cijelog svog organizma.

Tu ćemo rezervu fizičke snage postići upotrebom prikladne hrane, koja će u koncentriranoj formi unesti u naš organizam veliku hranjivu vrijednost i sve one sastojine, koje su potrebne, da se pojača naša radna sposobnost i tjelesna otpornost.

OVOMALTINE

koji se lako probavlja i kojeg je 2-3 žličice u jutro i popodne u mlijeku, umjesto kave ili čaja, dovoljno, da pruži vježbaču onu rezervu u hranu, koju trebaju njegove mišice i njegovi živci.

Dobiva se svagdje uz cijenu od Din 18.50 po kutiji.

Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na ovaj list, od

Dr. A. Wander, d. d., Zagreb

a što je sve na početku akademije u svom predavanju izložio br. Dr. Antun Medveš, koji je naročito prisutne pozivao, da osnuju u svojim mestima sokolska društva, odnosno sokolske seoske čete i da se zbiju svi bez razlike u sokolske redove.

ŽUPA CETINJE

SLET SOKOLSKE ŽUPE »NJEGOŠ« U KOTORU 23. I 24. JUNA.

Već na 22. juna na večer Kotor je oživeo dolaskom bratskog sokolskog društva iz Podgorice, njih oko 150 na broju.

U nedjelju 23. juna grad je osvanuo svečano iskičen, a pred ulazom podignuta je zelena kapija sa natpisom »Zdravo!«

U nedjelju 23. juna grad je osvanuo svečano iskičen, a pred ulazom podignuta je zelena kapija sa natpisom »Zdravo!«

Na večer u nedjelju priredena je uspela akademija u bašči Kralja Petra. Pre početka akademije održao je starosta župe brat Gavro Milošević sledeći govor:

Braćo i sestre!

Sa prve akademije prilikom našeg prvog sleta u ime Jugoslovenskog Sokolskog Saveza i Župe »Njegoš« primite sokolski »Zdravo!«

To je naš pozdrav, pozdrav iskren, otvoren i srdačan, pozdrav Sokolstva.

Udarimo taj temelj i pobijmo dostojno zastavu sokolsku na obalama plavog Jadrana, sećajući se velikog pesnika, koji je rekao:

Ovde pobij barjak barjaktaru, svilen barjak zlatne rojste, Sokolovi pesmu staru, Milutina kralja pojte.

Nek odjekne i ka Drini i ka Savi celom svetu neka javi: Naš je, naš je Jadran plav!

Svoju krv smo za te dali: čistu bistru, milu, dragu, ko tvoj biser i korali!

Govor staroste brata Miloševića, bio je od prisutnog naroda i Sokolstva popraćen silnim odobravanjem.

Za tim su se redale vrlo lepe ritmičke vežbe, koje su oduševile gledaoce. Vežbala su ženska deca i ženski naraštaj, kao i muški naraštaj te članovi iz Denovića na preči.

dini 1919. pre deset godina, naša su se jata okupila bna u našoj Atini u Nošvom Saau, i oni sa Triglavu, i oni sa Lovčena, i oni od Velobita pa do Kajmakalana, i oni sa Avacic, jednaki su mislima i osećajima stvorili jedno veće jato — jato Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

Još tada kada su se ti prvi sokolski zborovi i dogovori održali, predviđeno je bilo da se i mi iz ovih gora, i vi sa ovog plavog mora zbrojimo i združimo u jedno jato, u jednu župu.

To se dvo i dočekalo, i ovde pre godinu dana osnovala se je ta prva uprava, a danas baš ovde održavamo naš prvi slet. Mi nismo mogli pre da uđemo do ovog organizovanog jata na ovaj način.

U vi Bokelji pod tim našim prišćama, činili su, bune i pobune, bili veći uskoci i najvećim delom saradnici na onom legendarnom sokolstvu Crne Gore.

Danas udarimo čvrsti temelj zajedničkog rada na ovom kulturnom polju. Danas ima da se okupimo svi pod jedan barjak — sokolski barjak, da dokažemo da smo dosledni potomstva slavni Bokelja i Crnogoraca.

Udarimo temelj čvrst, kao što je Lovćen čvrst i hrđi o koju se razbijaju zapadni talasi. Udarimo temelj lep, kao što je lepa Boka, nevesta Jadrana, koja je bila vazda u svim vremenima nacionalna, koja je odbijala požudne poglede tudinske, verno i večno naslanjajući se na čvrste grudi gordog Lovćena.

Udarimo taj temelj i pobijmo dostojno zastavu sokolsku na obalama plavog Jadrana, sećajući se velikog pesnika, koji je rekao:

Ovde pobij barjak barjaktaru, svilen barjak zlatne rojste, Sokolovi pesmu staru, Milutina kralja pojte.

Nek odjekne i ka Drini i ka Savi celom svetu neka javi: Naš je, naš je Jadran plav!

Svoju krv smo za te dali: čistu bistru, milu, dragu, ko tvoj biser i korali!

Govor staroste brata Miloševića, bio je od prisutnog naroda i Sokolstva popraćen silnim odobravanjem.

Za tim su se redale vrlo lepe ritmičke vežbe, koje su oduševile gledaoce. Vežbala su ženska deca i ženski naraštaj, kao i muški naraštaj te članovi iz Denovića na preči.

Cela okolina bila je u moru svetla, a mnoštva naroda napunila su ne samo bašću, nego i pro-

stranu obalu. Vladalo je neopisivo oduševljenje, a Sokoli su bili predmetom burnih ovacija. Sestra Mozetićeva, načelnica i brat Kovač, načelnik zaslužili su svako priznanje.

U ponedeljak rano podranili su Sokoli na lepo uređeno vežbalište radi natecanja i pokusa za javnu vežbu. U natecanjima prvo mesto dobio je brat Ivan Klisura iz Hercegnovoga, drugo br. Zlatar Aleksandar iz Cetinja, a treće br. Stević Krsto iz Denovića.

U 12 sati svrstala se velebna povorka na vežbalištu sa dve glazbe. U povorci je sudelovalo: muške dece 84, ženske dece 86 muškog naraštaja 84, ženskog naraštaja 66, članova u odorama 141, bez odora 28, zatim jedan odio vojske i mornarice.

Povorka se zaustavila pred općinom gde je starosta župe pozdravio gradskog načelnika Kambra. Ovaj je srdačno zahvalio, radujući se što vidi u starodrevnom gradu tako dičnu četu Sokolova.

Pred sreskim poglavarstvom brat Jerotej Petković pozdravio je velikog župana br. Miševića, kao predstavnika kr. vlade, moleći ga da upravi pozdrave Nj. Vel. Kralju od sokolske župe Njegoš. Veliki župan zahvalio se Sokolima mlade župe po imenu, ali stare po tradicijama, želeći joj uspeh.

Vidi zbijene sokolske redove župe Njegoš, koja u malome predstavlja našu državu, jer obuhvata more i bregove. Tko hoće da se nasladije lepotama mora, eto mu divnog našeg primorja, tko želi bregove, neka se uzdigne sokolskim letom nad ove krševne naše, tko hoće polja, neka preleti u plodnu Metohiju. Sama pozicija mogla je da stvori divnu našu Boku i vrleti Crne Gore.

Sokoli širite bratstvo, jednako, koju ste usisali majčiniim mlekom, držeći se one: brat je mio koje vere bio. Neka vam uvek bude na umu vera u jugoslovensku sokolsku misao. Ova vera daje veličinu i moć naciji, za tu veru živi, za tu veru gine Soko. Budućnost naše nacije počiva na sokolskoj ideji. Gajite ju i ponesite svojim kućama što ste videli i osetili. Završio je: Da živi prvi Soko Jugoslavije Nj. Vel. Kralj Aleksandar!

Sa svih strana zaorilo je gromko trokratno »Zdravo!« pa je muzika odsvirala himnu. Živela sokolska ideja! Zdravo! završio je br. Mišević, što su Sokoli prihvatili i prosledili povorkom do komande mesta, gde je starosta sokolskog Sokola brat Marčić pozdravio komandanta Boka generala br. Pantu Đukića. Spomenuo je njegova junastva i muke koje je okušao vodeći hrabru vojsku kroz Albaniju, da je kasnije vodi od pobeđe do pobeđe u slobodnu domovinu. Došli smo, kaže brat Marčić, da Te molimo brate generale: Kaži u Beogradu da smo dužom i telom odani prvom našem Sokolu Kralju Aleksandru i da drugim putem nećemo nego onim kojim on ide. Kaži, kako smo mu odani i kako ga volimo. Brat general toplo se zahvalio i završio: Braćo i sestre župe besmrtnog Njegoša! Širite dična krila,

u vašoj snazi nada je otadžbine. Pozdravimo ispod gordog Lovčena prvog našeg Sokola Kralja Aleksandra. Gromki »Zdravo!« odjeknuo je iz stotine grla. Povorka je prosledila do obale, gde je bio mimohod ispred zastave i razlaz.

U 13.30 bio je zajednički ručak u hotelu »Slavija«. I tu je palo nekoliko lepih zdravica. Starosta župe Milošević pozdravio je Kotor, a odgovorio mu je sreski glavar br. Scrović, koji je podvukao da i mrtvi Njegoš nije hteo ostati u nizini, već se uzdigao kao Soko na visinu, pa nas je pod svoja krila sve okupio. Brat dr. Hugo Werk govori kao zadnji, ali ne poslednji starosta »Zadarskog Sokola« i kaže, kako su Sokoli dužni da vode računa o zarobljenoj braći.

U 17 sati ogromna masa sveta slegla se na vežbalište. Među ostalim videli smo generala brata Pantu Đukića, generala Grgura Ristića, zamenika III. P. O. K. kapetana bojnog broda Salchera, episkopa Kirila i mnoge druge odličnike. Započele su vežbe pod vodstvom načelnika župe brata Kovača: 1. Proste vežbe, muška i ženska deca. 2. Proste vežbe, ženski naraštaj. 3. Vežbe sa veslima, mornari. 4. Na moru ritmička vežba sa pevanjem, ženski naraštaj Kotor. 5. Vežbe sa puškama, vojska. 6. Proste vežbe, muški naraštaj. 7. Proste vežbe, članovi. 8. Vežbe na spravama. 9. Piramid (celokupna snaga za dobrobit otadžbine). Sve su vežbe dobro ispale. Mornari su završili svoju vežbu sastavom slova A. Kod piramide sudelovalo je 306 lica svih kategorija i vojske.

Na večer priredena je akademija u bašči Kralja Petra. Izvodile su se lepe ritmičke vežbe sa pevanjem, a u dvorani prikazan je komad »Moć Jedinstva«.

Ovaj prvi župski slet u Kotoru tako je imao možda i svojih manjkavosti u organizaciji, ipak je uspeo.

JAVNA VEŽBA U HERCEGNOVOM NOVOM.

Sokolsko društvo u Hercegnovom (Boka Kotorska) održalo je 16. juna t. g. svoju javnu vežbu, koja je u tehničkom pogledu potpuno uspeła.

Sa vežbama za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 1930. god. istupile su sve kategorije (osim članica) i jedna četa pitomaca Ratne Mornarice. Članice i ženski naraštaj izvele su vežbu sa pevanjem »Galija«.

Naročito su uspele i izazvale divljenje kod gledalaca vežbe članova na spravama i muškog naraštaja kod raznih skokova na konju, te dr. Murnikove proste vežbe za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 1930. god. članova i Mačusove muškog naraštaja.

Ceo program uz pratnju sokolske muzike, vrlo dobro je bio izveden. Posle vežbe sokolska muzika održala je birani koncert, a iza koncerta razvila se zabava, uz bogatu sokolsku lutriju. M. J.

te naraštaj sudelovalo je nekoliko članova u svečanim odorama i društvena glazba.

Pri ulazu u mesto, gde je bio podignut slavoluk nalazilo se je mnoštvo sveta najviše seljačkog, te je do brodošlicu zaželio svima zemunički župnik vlč. Don Sime Lukić i Ante Tripalo, dok se u ime Sokolskog društva zahvalio na dočeku društveni načelnik Petar Červar. Iza odsvirane himne, povorka se je zaputila mestom kojom prigodom palo je mnogo oduševljenih poklika Nj. Vel. Kralju i jugoslovenskom Sokolstvu.

Posle podne u 6 sati započela je svečana sokolska akademija, a pri koncu ove davao se pozorišni komad »Analfabeta« od br. Nušića. Akademija i pozorišni komad ispao je na sveopšte zadovoljstvo mnogobrojnih gledalaca.

Svečanost su uzveličali također Smilčevići, Smokovićani, Skabrnjanci i Galovčani, kojih je bilo vrlo mnogo.

Na ovaj izlet potaklo je upravu benkovačkog Sokola to, da se i u ovim krajevima proširi sokolska misao i da se ovaj granični narod oduševi za sokolsku ideju i da se prene iz mrtvila,

Na suncu i na plaži štite nježnu kožu lica Elida kremovi.

Prije sunčanja, kupanja i spavanja Elida creme de nuit (Coldcream). Poslije kupanja i danju Elida creme de chaque heure.

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ELIDA

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzojavna adresa: Željezara Vareš

Telefon Interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanom sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronca, mjedi, bakra, aluminija sirovo i apretirano. Specialni fosforni bronc za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

Salonska peć za ugljen.

Trgovci, obrtniki, mesarji!
Ali že tehtate s Schulz Univerzal tehtnico?
Prepričajte se o njenih vrlinah!
Zahtevajte prospekte in neobvezen poset zastopnika!
Jugo Schulz, d. z o. z.
Ljubljana

Restauracija „Kosovo“

Sušak, Mažuraničeva. Vlasnik: Šime Vranič
Prvorazredno dalmatinsko i domaće vino. Točenje poznatog „Union“ piva. - Prvorazredna domaća kuhinja.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
BRANKO PALČIČ

ZAGREB
ULICA KRALJICE MARIJE 13
Glavni dobavljač
Jugoslovenskog Sokolskog Saveza
Brzojavni naslov: Trikotaža Zagreb
Telefon br. 26-77

Izrađujem sve vrste sokolskih potrepština za javni i izletni nastup članova, članica i djeca tačno po propisu JSS.
— Nadalje preuzimam — izradbu svakovrsne trikotaže za vlastiti i tuđi račun. Nadalje preporučam se braći za izradbu najmodernijih civilnih odijela, koja po najnovijem kroju izrađujem u vlastitoj radionici.

SLASTIČARNA I BAR
KAUZLARIĆ I RADMAN \ SUŠAK
Račkoga ulica 10-12.

Prvorazredni **SLADOLED** kao čokolada, gianduja kava, limun, vanilija itd.
mala porcija . . . Din 2 velika porcija sa šlagom Din 4
mala porcija sa šlagom „3 leđena kava“ . . . 4
Po narudžbi dostavlja se i u kuću u naročitim posudama.
Svaki dan sveže poslastice kao: torte, kreme, indianeri, itd. Primalju se narudžbe svih vrsti poslastica i torta za društvene i kućne zabave.
Expres kava hladna jela. Zagrebačko pivo. Likeri itd.

ODLIKOVANA VELETRGOVINA VINA

ŠPIRO KUZMANIĆ * SUŠAK
GLAVNI DOBAVLJAČ „JADRANSKE PLOVIDBE D. D.“
BRZOJAVI: KUZMANIĆ — SUŠAK / TELEFON br. 231
Tekući račun: Kr. pošt. št. Zagreb broj 35,706
Tekući račun kod „Union“ banke, podružnice Sušak
Poslovnica i sk. adičiste: DELTA, parcela 46

GUSTA V BRELIĆ, Sušak

KAČIČEVO ŠETALIŠTE 7/I
TRANSPORTNO, SKLADIŠNO I OTPREMNIČKO PODUZEĆE
POMORSKA AGENTURA
Tekući račun: JUGOSLAVENSKA BANKA
Brzojavi. BREG TELEFON INTERURBAN 23 POŠT. PRETINAC 10

RESTAURACIJA

Gradjanski Podrum

SUŠAK / SOKOLSKI DOM

Izvršna vina i sarajevsko pivo, najbolja domaća kuhinja. / Večernji koncerti u prostranoj bašti. / Najveća i najpodesnija restauracija za izletnike i putnike kroz Sušak. // Preporuča se vlasnik **MIRO STIPANOV**

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA UL. 6
TELEFON ŠTEV. 2312

LITOGRAFIJA / STEREOTIPIJA

Je najmodernije uređena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostijega do najmodernijega. Tiska šolske, mladinske, leposlovnne in znanstvene knjige, ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Časopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevnik, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Mesne konzerve in mesne izdelke najfinejše kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamič tvornica mesnih izdelkov in konzerv
Ljubljana, Gosposvetska cesta šte 6

Brzojavi: Slamič Ljubljana / Telefon: 29-73 / Cene ugodne!

HOTEL BALKAN
V CELJU

SE PRIPOROČA. DOMAČA KUHINJA, SENČNAT VRT IN LASTNA PREKRAJEVALNICA, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 7. — SOLIDNE CENE. — NA DEBELO. — NA DROBNO.

Za izvršitev modernih potrebov ter svakovrstnih fotografskih slik, kakor: skupin, povečav, interjerjev i. t. d. se priporoča

Fotografski atelije „VIKTOR“

LJUBLJANA
Knafljeva ulica 4 (nasproti Narodni tiskarni)

TRGOVAČKA TISKARA
G. KRALJETA

SUŠAK, STROSSMAYEROVA br. 7
UTEMELJENA GOD. 1890.
IZVADJA SVAKOVRSNE TISKARSKE RADNJE
BRZO, ČISTO I JEFTINO
BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

Znake dobavlja

za sokolske zlete, slavnosti, društva, sportne klube i. t. d. najhitreje in najceneje po lastnih ali pa vpslanih načrtih, smalovano ali plastično — tvrdka

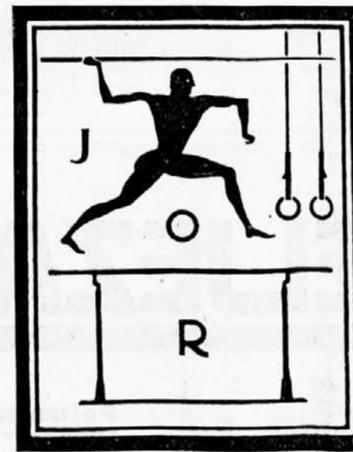
VILEM PECINA, TURNOV ČSR

Dobavitelj ČOS v Pragi in JSS v Ljubljani

Priporoča se tvornica telovadnega in sportnega orodja

J. ORAŽEM, RIBNICA

DOLENJSKO * OSNOVANA LETA 1881.

Oprema telovadnic za društva in sole — letna telovadniška. Elegantno, solidno orodje. Nizke cene. **CI CENIK IN PROBAČUN FRANKO**

Prva primorska tvornica tjestenine
LINDEN I MIKULIČIĆ

Telefon broj 1:6 SUŠAK — PEČINE Telefon broj 156

Proizvaja najbolju vrst tjestenine po uzoru Napoli i Bologna uz najpovoljnije cijene i uvjete. Da su naši produkti najbolji, svjedoče mnogobrojne narudžbe, koje dnevno stižu iz mnogih krajeva naše države a osobito iz gornje Dalmacije

Osvjedočite se o tome jednom pokusnom narudžbom

Stolarna v Sodražici

(Slovenija)

nudi uz tvorničke cijene, sve svoje proizvode, kao: obične, jeftine, politrane stolice za gostione, kavane, kina i društvene dvorane, zaklopne stolice i stolove za bašcu, rastezne naslonjače sa platnom, stalke za cvijeće itd., itd., itd.

Zahtevajte cijenik i uzorak!

NOVI HOTEL
MARIBORSKI DVOR

A. Oset
Kopalnice - Avtogaraže
TELEFON 302

Zajtrkovalnica Al. Ščurk

Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže delikatsne izdelke ter prstna domača in tuja vina.

Priporoča se

R. PLAVC

trgovina z mešanim blagom
CELJE, VRAZOV TRG 1

FRAN IGLIČ

KROJAŠKI ATELJE
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 28

KLISEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje za svakovrsten tisk najsolidnije
KLISARNA · ST · DEU LJUBLJANA · DALMATINOVAT

MODNA KROJAČNICA

MAKS ZABUKOVŠEK
CELJE

»IZVOR«

VELETRGOVINA GALANTERISKE, NURNBERŠKE — I KRATKE ROBE
SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produljena Zvonimirova ul. 92

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik
pleskarja in ličarja
se topla i priporočata vsem cenj naročnikom — Delo solidno! — Cene zmerne!
Ljubljana, Kotnikova ulica

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica —
Ivan Bricelj
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

Vezava svakovrstnih knjig najceneje pri

H. Zupanu

LJUBLJANA - MOSTE
p. Moste 287
Solidna in točna izvršitev.

Priporoča se za cenj naročila

Franjo Dolžan

CELJE, ZA KRESIJO ŠT. 4
Stavbno in galanterijsko kleparstvo, vodovodna inštalacija

Oglašujte u Sokolskom Glasniku!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ustanov. l. 1889. (Gradska štedionica).
TELEFON ŠTEV. 2016 POŠTNI ČEK 10.533

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 365 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najviše moguće obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je veće kot kjeikoli drugo, ker jamči zaup poleg lastnega hranilnišćega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter da čno moćjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sudišća denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in obćine o činski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke najveć u naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Rentni davek
od vložnih obresti plaćuje hranilnica sama, tako da vlagatelj dobć polne obresti brez odbitka.

FRANJO BUREŠ
URAR, ZLATNINAR IN OPTIK
MARIBOR
Vetrinjska ul. 26
Izprašani optik. Urar drž. železnice. Zapriseženi sodnijski izvedenec

MATIJA PERKO

MIZARSKA TVORNICIA
ZG. ŠIŠKA — LJUBLJANA
CELOVŠKA CESTA 121 — TELEFON 2372

Prodaja tehničkih proizvoda društvo s o. j.
„HAMAG“
LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BROJ 4
Geodetski instrumenti i pomagala sviju vrsti.

Posojilnica v Mariboru

Ust. l. 1882. r. z. z o. p. Tel. št. 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000.000.—, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000.—.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICIA OLJA, FIRNEŽA LAKOV IN BARV, D. Z O Z. CENTRALA V LJUBLJANI * LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TVORNICIA: LJUBLJANA - MEDVODE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠĆA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAĆI PROIZVODI:

Leneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in olnatih barv, Kemično čiste in kemično olepšane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopićev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. * TOĆNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

VSEM RODOVINAM
PRIPOROĆAMO NAŠO

KOLINSKO CIKORIJO

IZVRSTEN PRIDATEK
ZA KAVO